

DELAVSKA ENOTNOST

Glasiło sindikatov Slovenije izdaja Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo. — Odgovorni urednik France Boštjančič. — Tisk Casopisno-založniškega podjetja »Slovenski poročevalci« v Ljubljani. — Naslov uredništva in uprave Ljubljana, Cufarjeva ulica 1 — Dom sindikatov. Telefon uredništva in uprave 32-031, uredništvo 32-538, uprava 30-046. Poštni predal 281. — Račun pri Mestni hranilnici v Ljubljani 691-606-1-221. List izhaja vsak petek. — Rokopisov ne vračamo. — Mesečna naročnina 40 din, četrletna 129 din, polletna 240 din, celoletna 480 din; posamezna štev. 10 din

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE
ST. 41 / 5. OKTOBRA 1956 / LETO XV / CENA 10 DIN

ZAPISKI Z MEDNARODNEGA SEMINARJA O EKONOMSKI VZGOJI DELAVCEV NA REKI

EKONOMSKA KULTURA

JE DELOVNIM LJUDEM NEOBHODNO POTREBNA

V dneh od 17. do 29. septembra je zasedal na Reki Mednarodni seminar, ki sta ga priredila skupno Zveza sindikatov Jugoslavije in Nacionalna sekcija UNESCO Jugoslavije. Seminar je obravnaval problematiko ekonomske vzgoje delavcev. Podrobne probleme so na seminarju obravnavali na osnovi petih referatov, in sicer: Poročilo o potrebi, smislu in nalogah ekonomske vzgoje je prebral jugoslovanski delegat dr. Šime Babić, O neposrednih in posrednih oblikah ekonomske vzgoje je poročal češki delegat prof. Anton Cervinka, O vsebini in enovitosti ekonomske vzgoje je govoril jugoslovanski delegat Ašer Deleon, O formah in o sistemu ekonomske vzgoje je poročal jugoslovanski delegat Ivo Perišin in končno sta poročala o metodah ekonomske vzgoje nemški delegat prof. Herbert Schmidt in jugoslovanski delegat Alfred Jeger. Seminarja se je udeležilo 47 delegatov iz 17 dežel. Tako so bile na seminarju zastopane naslednje dežele: Francija, Madžarska, Romunija, Kitajska, Švica, Italija, Češka, Maroko, Poljska, Bolgarija, Norveška, Sovjetska zveza, Belgija, Nemčija, Burma, Avstrija in Jugoslavija. Delegati so v glavnem zastopali poklicne ustanove, ki se bavijo z ekonomsko vzgojo odraslih, sindikalne organizacije in različne ekonomske ustanove. Seminar je ob začetku pozdravil tudi predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije tov. Djuro Salaj. Izven rednega seminarskega dela so poslušali udeleženci seminarja predavanja o socialnoekonomski družbeni ureditvi Jugoslavije, ki ga je imel na seminarju tov. dr. Jože Potrč. Poleg tega so imeli udeleženci seminarja možnost neposredno se srečati s predstavniki političnega in javnega življenja na Reki in tako priti v neposreden stik z vsemi javnimi delavci.

ske kulture je treba jasno razlikovati med potrebnim ekonomskim znanjem, ki predstavlja sestavino splošne kulture sodobnega človeka, in med uporabo tega znanja za akcijo. Nekateri namreč menijo, da je delavstvo treba ekonomsko izobraževati samo v toliki meri, kolikor to zahteva neposredna akcija delavstva. Seveda je taka neposredna vzgoja delavstva potrebna kot kruh, vendar pa sama po sebi ne zadošča, ker delavca zapira v ozke vsakodneвне probleme in mu ne nudi tistega potrebnega ekonomskega znanja, ki ga objektivni položaj delavstva danes od njih zahteva. Delavcem namreč ni potrebno samo znanje za konkretno akcijo, ampak jim je potrebna ekonomska kultura, to je poznavanje ekonomske preteklosti, splošne tendence v razvoju gospodarstva in razumevanje nekaterih izsledkov za bodočnost, razumevanje dogajanja v gospodarstvu in družbenih razmerij, ki z razvojem gospodarstva nastajajo. Prav tako je bilo na seminarju usvojeno mišljenje, da je zmotno razlikovati med ekonomijo in socialo, kar počno nekateri ekonomisti na Zahodu. Ni namreč ekonomije izven družbe, prav tako pa ni mogoče urejevati socialnih problemov izven ekonomije. To je kompleks družbenoekonomskega življenja in delovanja določene ekonomske skupnosti in je mogoče zadevo samo kompleksno obravnavati.

Potreba po splošni ekonomski kulturi je danes tako nujni imperativ, da je ekonomsko izobraževanje nujno potrebno vpejati v splošno izobraževalne šole vseh stopenj.

Veliko pozornosti je seminar posvetil vplivom praktične družbenoekonomske dejavnosti delavcev na njihovo ekonomsko izobrazbo. Vsekakor je sama aktivnost delavcev v najrazličnejših družbenih organih eden izmed mejnih kamnov, ki vodi k vzbujanju zanimanja širših slojev delavstva za gospodarsko problematiko in ki jih navaja k samostojnemu razsojanju gospodarstva. S tem v zvezi je bilo predvsem veliko govora o metodi dela samoupravnih organov v gospodarstvu. Ti organi bi namreč morali še bolj kot doslej proučevati posamezne probleme iz gospodarskega življenja. Tehnični organi in organi ekonomskega vodstva podjetja bi morali delavskim svetom le predlagati posamezne prepozicije, ki pa naj bi jih potem člani delavskih svetov sami proučevali in sami odločali, za kaj se jim kaže odločiti. Na ta način bi delavci hitreje napredovali v pogledu njihove ekonomske izobrazbe, to pa je tudi istočasno eno izmed najmočnejših sredstev za preprečevanje slehernega birokratizma v gospodarstvu.

V razpravi o vsebini ekonomske vzgoje so bili usvojeni trije

pomembni principi: Prvi, delavcem je potrebno ne samo statično, ampak dinamično ekonomsko znanje, ne samo poznavanje posameznih ekonomskih fenomenov, ampak poznavanje ekonomskih zakonitosti, razumevanje dogajanja v ekonomiki. Drugi, vsebino ekonomske vzgoje predstavlja problematika sodobne ekonomike. Tretji, ekonomsko znanje je za delovne ljudi naše epohe objektivna potreba in ne samo subjektivna želja. Zgodovinski razvoj je pripeljal do tega, da družbenoekonomsko kapitalizem ne more več delovati na kapitalističen način in se javlja elementarizma v najrazličnejših oblikah v vsej sodobni družbi. Vsled tega se socializma ne more omejevati niti teritorialno niti v neke določene družbene sisteme, ampak je postal zgodovinska nujnost v družbenem razvoju sedanjosti. Na ta način tudi v vsem sodobnem svetu dobivajo delavci povsem drugačen položaj v gospodarstvu, kot so ga imeli v klasičnem kapitalizmu, ne glede na to, kako jasno so že izoblikovane dejanske oblike socialističnega združevanja proizvajalcev. Tak položaj delavcev je tisti, ki pravi pravi poraja potrebo po ekonomski kulturi sodobnih ljudi. Seveda je, izhajajoč iz tega položaja delovnih ljudi, povsem jasno, da je za solidno ekonomsko vzgojo potrebna kombinacija

Nadaljevanje na 8. strani

Delo seminarja je potekalo v dveh smereh. O problemih, ki so jih v svojih poročilih načeli poročevalci, so udeleženci seminarja razglabljali v študijskih skupinah, ki so po vsaki razpravi predložile svoje ugotovitve plenarnemu zasedanju. Na ta način je bilo predvideno gradivo res temeljito premeteno in misli posameznih poročevalcev so bile vsestransko razčlenjene in osvetljene. Poleg tega pa so udeleženci seminarja v posebnih delovnih skupinah obiskovali gospodarske organizacije, izobraževalne ustanove in družbene organizacije ter na ta način neposredno proučevali praktično dejavnost naših gospodarskih organizacij in družbenih ustanov, seveda predvsem z vidika njihovega mesta in vloge v sistemu ekonomske vzgoje delavcev v naši deželi. Povsem razumljivo je, da se pri tem študiju udeleženci seminarja niso mogli zadovoljiti zgolj s suhim proučevanjem izobraževalne dejavnosti, temveč se je dober del njihove pozornosti usmeril na spoznavanje naše družbene ureditve, sistema naše ekonomske demokracije in praktičnih družbenih razmerij, ki s tem v zvezi pri nas nastajajo. Mestoma so bili ti problemi za delegate iz tujih dežel celo tako zanimivi in vzbudili toliko pozornosti pri njih, da so stopili občutno v ospredje. Soglasna ugotovitev vseh udeležencev je namreč bila, da je samo sodelovanje v gospodarskem upravljanju in v izpolnjevanju družbenih funkcij ne-

verjetno velikanski vzgojni činitelj, ki vpliva na ekonomsko oblikovanje delovnih ljudi.

Ze iz naslovov posameznih referatov, ki so bili prebrani na seminarju je razvidno, kako široko je bila zajeta problematika ekonomske vzgoje delovnih ljudi. Gradivo seminarja vsekakor zasluzi temeljito in skrbno proučitev. Za površno poročilo morada zadoščajo le nekatere misli, ki so neverjetno važne za orientacijo vseh družbenih činiteljev, ki se z ekonomsko vzgojo ukvarjajo.

Ena izmed osrednjih misli seminarja je bila, da predstavlja ekonomska izobrazba, še širše rečeno ekonomska kultura, v našem času neobhodno sestavino splošne kulture delovnega človeka, da o neki splošni kulturi sodobnega delovnega človeka sploh ni mogoče govoriti, če ne vsebuje temeljite ekonomske kulture. Pri tem je treba jasno razlikovati tri vidike ekonomske vzgoje, in sicer: strokovno vzgojo ekonomistov, ki je potrebna za opravljanje strokovnih ekonomskih poslov, strokovna vzgoja neekonomistov, ki jim je potrebno strokovno ekonomsko znanje in, tretjič, ekonomsko znanje kot sestavina splošnega znanja, ki je potrebna v našem času vsem ljudem. Pri tem je treba imeti jasno pred očmi družben položaj delovnih ljudi, ki so istočasno proizvajalci, upravljavci gospodarstva in državljani, ki odreja-jo splošno ekonomsko politiko. Pri pojmovanju splošne ekonom-

Ob koncu prejšnjega meseca se je končal na Reki mednarodni seminar, ki ga je v okviru UNESCO organizirala naša država. Razpravljali so o ekonomskem izobraževanju delavcev.

PRED OBČNIMI ZBORI SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Dobro se pripravimo

Spet je leto okoli in približal se je čas občnih zborov. To je za vsako našo organizacijo sila pomemben dogodek, ko pregledamo, kaj smo to leto napravili, kako gospodarili, kako smo se izobraževali, takrat e pomenimo o načrtu za naslednje leto ter izvolimo novo sindikalno vodstvo.

Ker je občni zbor torej tako pomemben dogodek v življenju organizacije, ga moramo dobro pripraviti, da bo dal res vse tisto, kar od njega pričakujemo.

Kaj pa je tisto, kar pričakujemo od občnega zbora?

V prvi vrsti menimo, da bi morali na občnem zboru pregledati gospodarjenje po zadnjem občnem zboru in ga primerjati z nalogami, ki so določene v družbenem planu ter kako so se pri tem uveljavili delavski organi upravljanja, kakšni so problemi podjetja in kako se jih je loteval delavski svet. Tesno s tem je povezano vprašanje produktivnosti dela. Za nas je to osrednja stvar in bi ne smelo biti občnega zbora sindikalne podružnice gospodarske organizacije, ki bi tega podrobneje ne analiziral. Marsikje je namreč še razširjeno mnenje, da je moč dvigniti življenjsko raven le s povišanjem plač. Izkoristimo občni zbor za to, da pokažemo tesno vez med produktivnostjo dela in našimi zaslužki. Saj je za vsakogar, ki hoče trezno misliti, to kaj preprosta računica: čim večji bo narodni dohodek, tem več si bomo lahko razdelili. Življenjska raven pa ni odvisna zgolj od tega. Vrsta činiteljev je še, ki odločajo o realni plači. Gre za gospodarjenje z družbenimi sredstvi, ki jih ustvarjamo v naših podjetjih, pa najsi bo to za gospodarjenje v komunah, okrajih in republikah. Zato občni zbor ne bo mogel mimo ugotovitve, da so vsa naša prizadevanja tesno povezana z delom komun in samoupravnih organov. Če je komunna slabo gospodarila, če je bil trg slabo založen, so delavci blago drago plačevali in za v tovarni prisluzhen denar manj kupili, kot bi lahko.

In ko smo že pri prizadevanjih za življenjsko raven, pojasnimo, da je tudi sistem norm in premij eden izmed bistvenih činiteljev, ki vpliva na višjo produktivnost in s tem posredno tudi na višjo življenjsko raven. Občni zbor naj pomeče z mnenji, da mora dobiti vsak član kolektiva premijo in da vodstvenemu osebju premija ne pripada, saj taka mnenja še žive v marsikateri sindikalni organizaciji.

Seveda je to le delček vsega, o čemer naj bi razpravljali občni zbor. Iz tega, kar smo tu kratko našli, pa je moč razvideti, da bomo razpravljali v prvi vrsti o sebi, o svojem delu in povezanosti tega dela z našimi splošnimi prizadevanji. Odraž tega mora biti tudi poročilo, ki ga ne začinjamo z visokodonečimi frazami o naši zunanji politiki in socializmu nasploh. Poročilo naj bo konkretno in naj obravnava probleme v kolektivu in komunah. Partijski voditelji, ki jih bomo nedvomno povabili na občni zbor, pa naj pokažejo širše perspektive razvoja socializma pri nas in v svetu. Kajpak ne bi bilo napak, če bi povabili na občni zbor, če bi govorimo o vabilih, tudi občinske može, ki bodo znali podrobneje raztolma-

čiti marsikatero stvar iz komunalnega življenja.

Menda pa ni treba posebej naglasiti, da mora občni zbor povedati, kakšna je bila pri vsem, tem vloga sindikalne organizacije in kakšne so njene bodoče naloge, saj je to vendar občni zbor sindikalne podružnice. To smo zapisali, ker se je nekje dogodilo, da so govorili o vsem, le o sindikatu ne.

Zdaj pa še nekaj tehničnih navodil!

Tudi letošnje občne zbere bomo opravili po pravilniku o občnih zbora. Podružnice naj bi opravile občne zbere do konca novembra, občinski in okrajni sveti ter republiški odbori pa v decembru tako, da bi bil lahko občni zbor Republiškega sveta v januarju.

Ker je stvar taka, morajo seveda vsa višja sindikalna vodstva čimprej določiti število delegatov za svoj občni zbor, ki jih je treba izvoliti v podružnicah.

Na občnih zbora bomo sprejemali tudi proračune za naslednje leto. Vsekakor bomo razpravljali tudi o blagajniškem poročilu, vendar zaključnega računa za letošnje še ne bo, ker je naše finančno poslovanje urejeno po koledarskem letu. Zaključne račune bomo sprejemali na posebnih sestankih članstva po novem letu.

Da pa bi lahko sestavili proračune, morajo v podružnicah vedeti, kakšne bodo kvote za višja sindikalna vodstva v naslednjem letu. Centralni svet priporoča, naj bi kvot ne menjali veliko, zanj ostane še nadalje kvota 5%. Zato naj višja sindikalna vodstva čimprej določijo, kakšna bo njihova kvota. Kvote bodo naslednje leto enake za vse strokovne sindikate in društva. Če bo pri družtvih na primer kakšna razlika, bo to vprašanje urejeno bržkone z dotacijo Republiškega sveta. Društva upokojenec ne bodo plačevala nobenih kvot ostalim sindikalnim vodstvom.

Kvota za sklade za nezaposlene člane sindikata bodo občinski in okrajni sindikalni sveti vnesli v proračun po odobritvi Republiškega sveta, ker bo Republiški svet le po tem dolžan dodeliti morebitne dotacije, če bi med letom kateremu izmed sindikalnih svetov zmanjkalo sredstev iz tega sklada.

Organizacijska komisija Cen-

tralnega sveta je razpravljala o tem, da bi pobirali sindikalno članarino na blagajni podjetja. Menijo, da ni nobenih zadržkov za to, saj pobirajo na ta način sindikalno članarino tudi v nekaterih kapitalističnih državah, in da ni kršeno načelo demokracije, če tudi pri nas, kjer so tovarne družbena lastnina, uvedemo tak način. O tem pa mora sklepati članstvo. Če se kolektiv tako odloči, je treba sestaviti seznam vseh članov, na katerem naj vsak član pismeno potrdi, da se strinja s takim načinom pobiranja članarine. Če bi se kdo ne strinjal, bo moral blagajnik od takih še naprej pobirati članarino na stari način.

Podružnične odbore in nadzorne odbore pa čaka pred občnimi zbora še ena naloga. Sedaj je čas, da urede, kdo je član sindikata in kdo ni, saj mora biti pred občnim zborom javno izobešen seznam članstva, ki ima na njem aktivno volilno pravico. Izkoristimo to priložnost in pobermo zaostalo članarino in vključimo v našo organizacijo vse tiste, ki so stali ozlog od strani. Pri nas je še vedno okrog 130.000 neorganiziranih!

Republiški svet smatra, da je sedaj tudi čas, da pridemo končno na čisto, koliko sindikalnih organizacij imamo. Po finančnih obračunih in statističnih podatkih se te številke pogostokrat ne ujemajo. Vsak sindikalni svet bi moral točno razčistiti, koliko podružnic deluje na njegovem področju in v kateri strokovni sindikat so vključene. Marsikatera

DELAVSKE SPORTNE IGRE V LITOSTROJU

ZAŽIVELA SO IGRIŠČA

Letos smo med delavci Litostroja opazili široko športno razgibanost. V zadnjem času so začeli z delavskimi športnimi igrami. Tako so organizirali medobratno tekmovalanje v namiznem tenisu, šahu, streljanju in kegljanju.

S temi tekmovalji so hoteli poživiti športno življenje med delavci. Sindikalna podružnica je tudi v jesenskem delu tek-

movanja organizirala nogometni turnir. Prijavilo se je že osem moštev s 159 tekmovalci. Od igrali bodo 56 tekem, najboljšo moštvo pa bo dobilo prehodni pokal. Če bo kakšno moštvo osvojilo pokal trikrat zapovrstjo, bo ta prešel v njihovo trajno last. Vse tekme bodo odigrali na igrišču športnega društva Ilirije v Zgornji Siski, sodiši bodo sodniki amaterji. Po končanem turnirju bodo izbrali najboljšo moštvo, ki bo zastopala »Litostrojo« na tekmovaljih z ostalimi podjetji v okviru delavskih športnih iger. V počastitev 29. novembra bodo organizirali tudi velik nogometni turnir za pokal sindikalne podružnice.

Toda s tem športno udejevanje Litostročanov ne bo še pri kraju. Pripraviili bodo še več tekmovalj v namiznem tenisu in kegljanju, na katere bodo povabili številne nove delavce.

V. A.

MALI OGLAS

PRODAMO 2 SINGER SIVALNA STROJA 31 K 15 glav; po 30.000 in Lutecovo peč št. 4. Ogled v podjetju »Dežnik«, Ljubljana, Alesčeva 12.

PREDILNICA LITIJA

razpisuje naslednji delovni mesti:

- 1. tehničnega vodje,
- 2. šefa biroja za napredek proizvodnje.

Pogoji: ad 1. tehnična fakulteta in najmanj 5 let prakse v tehnični stroki ali srednješolska izobrazba in najmanj 10 let prakse v tekstilni stroki; ad 2) visokošolska izobrazba (pravno-ekonomska ali tehnična fakulteta), praksa zaželena; ali srednješolska izobrazba in najmanj 5 let prakse v tekstilni stroki ali v drugi stroki na podobnih delovnih mestih z 10 let prakse.

Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko ozir. samsko stanovanje zajamčeno. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

VSEM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM!

»Delavska enotnost« — glasilo sindikatov Slovenije opravlja danes še posebno važno politično in gospodarsko vlogo, ker so prav sindikati sestavni del organizacije delavskega in družbenega upravljanja. Od tod tudi veliko zanimanje za naš list, ki je močno razširjen v naših podjetjih in ustanovah.

Prav iz teh razlogov smo se odločili, da bi bilo prav, če bi naša podjetja, ustanove, ljudski odbori in drugi objavljali v »Delavski enotnosti« vse vrste oglasov.

Se posebno vas vabimo, da objavljate v našem glasilu razne razpise za nova delovna mesta, štipendije, licitacije itd. Tudi vsi, ki hočejo zaposlitve, bi lahko s pridom oglašali v našem glasilu.

V »Delavski enotnosti« objavljajte tudi gospodarske komercialne oglase kot na primer: iskanje in ponudbe strojev, surovin, blaga in slično.

Naročajte tudi male oglase in bodite prepričani v uspeh oglasov, ki jih bo objavljala »Delavska enotnost«, zato ne pozabite na naslov: Uprava »Delavske enotnosti«, Ljubljana, Čufarjeva 3, poštni predal 284.

podružnica nima prave štopilje, ali je sploh nima. Uredimo to! Republiški svet bo izdal posebno navodilo glede sestavljanja seznama organizacij. Če je treba še kje kaj podružnic združiti ali iz ene napraviti več, uredimo to sedaj pred občnimi zbora, da ne bomo stalno »reorganizirali«, kar ustvarja samo zmedo in nikdar ne več, kako je z organizacijami. Enkrat temeljito razmislimo in odločimo tako, da bo to držalo za daljšo dobo! Pri tem upoštevajmo, da morajo preiti do konca leta vse podružnice samostojnih avto-rementnih podjetij v sindikat kovinarjev, gozdna gospodarstva, podjetja za eksploatacijo in vzgojo gozdov, gozdne uprave in logarji pa v sindikat lesnih delavcev.

Recimo še j, da bodo morali vsi sindikalni sveti po občnih zbora sestaviti analizo občnih zbora ter jo poslati nadrejenim sindikalnim vodstvom.

Občni zbora naj ne bodo zgolj formalna organizacijska zadeva, ki jo moramo opraviti vsako leto. Bodo naj velika manifestacija enotnosti kolektiva in naj zares pokažejo probleme, s katerimi se naše organizacije ukvarjajo, ter postavijo konkretne naloge za bodoče leto. Zato naj bodo tudi sklepi jasni in predvsem konkretni, da bo novi odbor vedel, kaj mora začeti in na katere vprašanja mora osredotočiti svojo pozornost. Ko bomo izbrali nove odbornike, zlasti imajo voljo do sindikalnega dela, ki uživajo ugled in zaupanje kolektiva in ki bodo sposobni voditi kolektiv, ki bodo znali voditi kolektiv ter mu kazati pravilne rešitve po socialističnih načelih. Pri tem zaupajmo mladim tovarišem in tovarišicam in jih volimo v nove odbore. Izbrira kandidatov za nov odbor je sila odgovorna naloga, pri čemer naj res sodeluje ves kolektiv. Ne nasadajmo ljudem, ki so jih polna usta lepih besed o enakosti, za temi besedami pa se skriva ježelja po osebnem uveljavljanju, marveč izbirajmo ljudi, ki bodo znali v vsaki situaciji z delavskim instinktom najti najustreznejšo rešitev, ki bo v prid kolektivu in skupnosti. In ne obesimo vsega bremena na rame le nekaj tovarišem! Več glav več je, je že star pregovor in od tega bo imelo naše delo le korist.

Nedvomno je čas občnih zbora priložnost, ko bodo morala višja sindikalna vodstva krepko prijeti za delo in pomagati podružnicam, da bodo občni zbora uspeli tako, kot si želimo, ter da bodo vplivali na to, da ta zimski čas dobro izkoristimo zlasti za široko prosvetno dejavnost.

IZ OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA KOPER
PRIPRAVLJAMO SE NA OBČNE ZBORA
V okrajnem sindikalnem svetu Nova Gorica se že pridno pripravljajo na letne občne zbere sindikalnih podružnic. Tako so se na zadnji seji dogovorili, da se bodo vsi občinski sindikalni sveti pomenili s posameznimi podružnicami, kako bi najbolje pripravili občne zbere. Pri pripravah bodo pregledali dosedanje delo v sindikalnih organizacijah in se seznanili s posameznimi problemi. Zanimali se bodo tudi, kako je s sodelova-

Preklic sindikalnih knjižic

Sindikalna podružnica Zelezarne Store proglaša za neveljavne sindikalne knjižice naslednjih članov: Milan Kolar, strojni ključničar mehanične delavnice, Franc Goršek, električar, in Nada Gajšek, delavka v samotarni (Številka knjižice 1263946).

OB PRAZNOVANJU SVETOVNEGA DNE OTROKA

Družini, otroku vso skrb

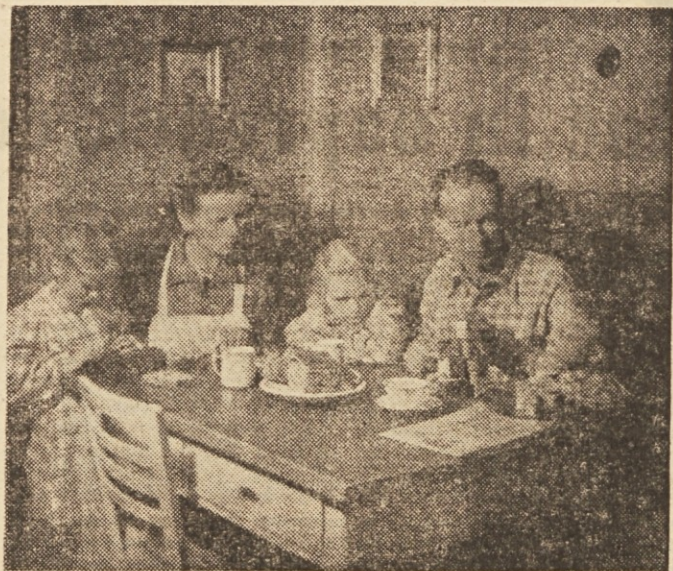
Pred nekaj tedni sem obiskal neki obmejni kraj, železniško križišče, kjer se capijo proge na tri strani naše dežele. Ob pomenu k ljudmi sem zvedel to neč kaj razveseljivo novico. Na železniški postaji imam, že mnogo let čakalnico za matere in otroke. Poglejte, lepo je opremljena soba, snažna je in v njej skrbi za potujoče potnike in otroke uslužbenka. Danes, teden ali dva, bo še skrbel za nje, toda čez mesec dni, ali 1. oktobra lepa dalje, je ne bo več tu. Čakalnico za matere in otroke na tej postaji, kjer neevno pripelje z vseh treh strani po nekaj vlakov na dan, bodo ukinitili. In kje bodo žene z otroci, sem se zavzel? Čakale bodo v teple čakalnici, so mi pokazali prehodno čakalnico, kjer še nikdar nisem videl zahtevnih vhodnih in izhodnih vrat, kjer neznansko piha in kjer je pozimi hladno, tudi v sončnih dneh temno, skratka, čakali naj v čakalnici, kjer je človeku neprijetno, mučno.

Čeprav je železnica dajala in je še pripravljena dajati sobo brezplačno v uporabo za ta človekoljubni in socialni namen, jo je prav gotovo ogrevala in bi jo kjer so za nekaj minut ali celo uro, dve, našle zatočišče matere z otroki.

Nekaj dni je že minilo od tega, ko sem zvedel za ta dogodek. Nisem vpraševal, ali so na tem železniškem križišču res ukinitili čakalnico, ukinitili na prvi dan praznovanja Tedna otroka in se namesto žena in otrok zbirajo v mali sobici šahisti. Dovolj mi je bil že samo namen o tem, dovolj govoriče o ukinitvi. Vpraševal sem se in še se vprašujem, ali so svetli za varstvo družine, svari za varstvo matere in otroka vseh prizadetih občin dovolj pretehtali svojo odločitev, ali družbene organizacije res niso ničesar ukrenile, da bi se kaj takega ne zgodilo, ali so se ljudje v tamkajšnjem kraju docela zavedli posledic, če bo ukinitve čakalnice uresničena. Kaže, da najbrž ne.

To, kar sem napisal, je le droben primer iz vsakdanjega življenja, žal ne edini. Ponekod res ne mislijo na te stvari vse leto, temveč o varstvu otroka in družine kampanjsko govore kopico fraz tedaj, ko je takšno praznovanje pred durmi. Da,

takšnale kampanjsčina nam škoduje. Vse leto bi morale družbene organizacije, organi družbenega upravljanja v komunah, vzgojitelji, starši in drugi razmišljati o zaščiti in vzgoji otrok, prevzemati določene obveznosti, skrbeti, da bi imela sleherni družina pri šolanju in vzgoji otrok potrebno pomoč, da nam ne bi bilo žal sredstev, ki bi jih potrebovali za ustanavljanje in vzdrževanje ustanov, ki so kakorkoli v pomoč družini, zlasti družini, kjer so žene zaposlene. Pozornost slehernega izmed nas bi morala biti v tem, da mlademu rodu zagotovimo srečnejše in lepše življenje, da omogočimo otroku, da se v gmo-nem, moralnem in duhovnem pogledu normalno razvija.

Prijeten je večer v domačem družinskem krogu, kadar je vsa družina zbrana okrog mize.

PO SEJI RO SINDIKATA KOMUNALNIH IN OBRTNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Večja skrb izobraževanju

Statistični podatki o vzgojnem delu sindikalnih organizacij komunalnih in obrtnih podjetij kažejo, da je bilo letos že 252 predavanj. Ta številka dokazuje, da si tudi te sindikalne podružnice prizadevajo razširiti splošno in strokovno izobrazbo svojega članstva. Toda tudi obr-

na zbornica bi morala bolj skrbeti za strokovno vzgojo. V večji meri kot do sedaj bi morala pripravljati razne strokovne tečaje, medtem ko bi sindikalne organizacije poskrbele, da bi bilo na teh predavanjih čimveč poslušalcev. Koristno bi tudi bilo sodelovanje sindikalnih podružnic z ljudskimi univerzami, kadar gre za predavanja družbeno-ekonomskega značaja.

V Ljubljani so organizirali spomladaj vsi sindikalni občinski sveti uspele seminarje. Predavanja so bila zelo dobro pripravljena in poslušalci so bili zadovoljni. Na teh seminarjih so člani podružnic seznanili z osnovnimi gospodarskimi in ekonomskimi pojmi. Seminarji so dokazali, da dobro pripravljena predavanja zlahka pritegnejo delovnega človeka. Če hočemo utrditi delavsko upravljanje, potem moramo delavce nenehno seznanjati z njihovimi pravicami in dolžnostmi. V nekaterih obrtno-komunalnih podjetjih bi morali zaradi velikega števila novih delavcev te seznanjati z

najosnovnejšimi ekonomskimi pojmi. Posamezne organizacije naj bi to stvarino prilagodile stopnji izobrazbe udeležencev seminarja. V občinskem sindikalnem svetu Ljubljana-Center so na primer sestavili program seminarja tako, da so povabili ljudi po določenih strokah. Prav bi bilo, če bi Republiški odbor Sindikata obrtno-komunalnih delavcev posredoval program seminarja občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Center še ostalim sindikalnim svetom. Ti bi potem ta program prilagodili svojim razmeram. Seveda bo treba v bodoče poskrbeti, da bodo predavanja in seminarji dobro pripravljani. Ne bi bilo napak, če bi večkrat suhoparna predavanja poživili z grafičnim prikazovanjem posameznih števil. Pri seminarjih ne smemo pozabiti tudi na sistem. Ogromnega gradiva o delavskem in družbenem upravljanju ne kaže strpati v eno samo predavanje. Če hočemo tako obširno gradivo obdelati, potem je potrebna vrsta predavanj. Delavci bi v zapovrstnih predavanjih seznanili z osnovami politične ekonomije, organizacije proizvodnje, gospodarjenja itd.

Ali si naročnik »Delavske enotnosti«?
Si že poravnal obveznosti do »Delavske enotnosti«?
Mi jo moramo do tiskarne, sicer nam lista ne bi tiskala

O PLENUMU REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZNIČARJEV SLOVENIJE

Preveč ali premalo delavcev?

V vseh zadnjih letih so sindikalne podružnice napravile pomemben korak pri strokovnem usposabljanju delavcev. Podatki namreč kažejo, da je v letu 1956 opravilo prvi razred gimnazije 164 železniških delavcev, medtem ko se je prijavi- lo za posejanje raznih sol 340 železničarjev. Med letom pa jih je odstopilo 150. Toliko železničarjev je opustilo šolanje, ker sindikalne podružnice bržeas ni- so znale povedati svojim članom, kako velikega pomena je danedan izobraževanje. V Ljubljani, Celju in Novem mestu pa organizacije sploh niso smatrale za potrebno, da bi pomagale organizirati razne šole in tečaje za železničarje.

precej delovnih invalidov, hkrati pa primanjkuje precej delavcev v transportni službi, potniških blagajnah in raznih ostalih oddelkih. Prav bi bilo, da te ljudi zaposlimo samo na teh delovnih mestih, saj bi jih lahko hitro prekvalificirali ob malenkostnih stroških. Seveda bi moralo železniško transportno podjetje čimprej začeti s posebnim tečajem za te invalide.

Toda kljub pomanjkanju kadra na železnici se bi marsikje lahko povečala delovna storilnost. O tem vse premalo razmišljajo sindikalne podružnice in organi delavskega upravljanja. Ze na IV. kongresu železničarjev smo slišali, da je treba najprej proučiti vse one momente, ki vplivajo na produktivnost dela. Pogosto zamenjujemo na železnici produktivnost z intenzivnostjo dela. Železniški

delavci si želijo, da bi s čim manjšim fizičnim naprežanjem dosegli večji delovni učinek in tudi boljše delovne pogoje. V železniških podjetjih je še precej delavcev, ki niso potrebni. Morda pa bi le kazalo, da ukinito nepotrebna delovna mesta in odvisno delovno silo zaposlamo tam, kjer so preostali delavci preveč obremenjeni.

Za varnejši promet in boljše delo bi bilo treba bolje urediti higiensko-tehnično in zdravstveno zaščito. Nujno je, da sindikalne organizacije poskrbijo, da se bo izboljšala ta zaščita.

Nadaljnja naloga, pred katero stojijo sindikalne podružnice, je ureditev delovnega časa. Ko bo oshutek uredbe pripravljen, naj bi ga zares dobro proučili, da bo vsaj v glavnem zadovoljivo urejeno to, za železničarje tako pereče vprašanje. N. B.

IZ KONJIC

Gospodarska razstava

Gospodarska razstava, ki je bila v okviru kulturno-gospodarskega tedna v Slovenskih Konjicah, je obiskalo 6.700 ljudi. Zelo dobro so bile obiskane tudi kulturne prireditve v tem tednu. Slavnostni akademiji, ki je bila ob otvoritvi tedna, je prisostvovalo 600 ljudi, na zaključni predstavi Totega teatra pa je bilo nekaj več kot 800 ljudi. Nekoliko slabše je bilo z obiskom ostalih prireditev.

Ob zaključku tedna so se pomerile tudi strelske družine iz Slovenskih Konjic (dve ekipi), Vojnika, Dobrne in Strmca.

Zmagali so Konjičani s prvo ekipo, drugo mesto pa je zasedla konjiška druga ekipa, sledijo Vojnik, Dobrna in Strmec. Na splošno strelci niso pokazali pričakovanih rezultatov in so zato favoriti za prva mesta obiskovalca tedna nekoliko razočarali. L. V.

16 NOVIH STANOVANJ

Na zadnji seji ljudskega odbora konjiške občine so sklenili, da bodo zgradili večji stanovanjski blok s 16 stanovanji.

Z gradnjo bodo začeli prihodnje leto. Finančna sredstva bo dobila občina iz sklada za gradnjo stanovanjskih hiš. S to

gradnjo bi se stanovanjska kri- za v samih Konjicah kot uprav- nem centru občine in središču gornje Dravinjske doline neko- liko omilila. Gradnja je v celoti potrebna, saj v zadnjih desetih letih ni bilo zgrajenih v Kon- njicah več kot 6 novih stano- vanj. Sele v zadnjem času je občina s prezidavo večjega mlinskega skladišča uredila štiri- družinska stanovanja.

Ker bo letošnje oziroma pri- hodnje leto dogradilo svoje stano- vanjske hiše tudi nekaj za- sebnih graditeljev, bodo njihova dosedanja stanovanja dobili po- trebni prosilci. N. B.

ZAPISKI O DRUGI RAZSTAVI ČEŠKOSLOVAŠKE STROJEGRADNJE V BRNU

Moč in napredek češkoslovaškega gospodarstva

Na povabilo trgovinske zbornice Češkoslovaške sem skupno s tovarišem Zoranom Jovanovičem, gospodarskim urednikom »NINA« iz Beograda, obiskal drugo razstavo strojegradnje Češkoslovaške. V naslednjem sestavku posredujem nekaj vtisov s te razstave.

Predstavljajte si, da stojite poleg sodobnih železniških potniških in desetletnih tovornih vagonov nekaj deset metrov dolg vagon, ki sprejme naše breme 160.000 kg, ali si predstavljajte kuhinjsko za- jemalko poleg nekaj deset ton težkega bagra, ki se premika na meter širokih goseničnih verigah in dvigne hkrati deset ton rude ali zemlje. In predstavljajte si, da vidite malo ročno sesalno in okrog nje kopico otroč, ki z veseljem pritiskajo na ročico, da natočijo v minuti pet ali deset litrov vode in poleg nje velikanko, ki bruha v minuti nekaj deset tisočev, ne 300 tisoč litrov vode, in pred vami bo v vsej svoji veličini in pestrosti II. razstava češkoslovaške strojegradnje v Brnu.

Podobno, kot smo mi letos podvojili prostore Zagrebkega vele-sejma, so tudi v Češkoslovaški v nekaj mesecih podvojili razstavne prostore v Brnu. Lani so razstavljali izdelke strojegradnje na prostoru, ki je meril 32.000 kvadratnih metrov. Letos pa so v spomladanskih in poletnih mesecih razširili razstavne prostore na 86.000 kvadratnih metrov. In obljubili so, da bodo na tem razstavnem prostoru pokazali vrsto novosti, zato tudi ni nič čudnega če je zanimanje za razstavo v Brnu iz dneva v dan bolj naraščalo. Medtem ko je lani v treh tednih obiskalo brnsko razstavo 900.000 ljudi, je prišlo letos v prvih štirinajstih dneh na razstavne prostore že nad milijon Čehoslovakov in seveda tudi številni tuji gostje iz tujine. Od skrajnih meja države so dan za dnem vozili v Brno avtobusi, polni rado-

vednih obiskovalcev, in na kolo-dvoru v Brnu so se ustavljali vlaki, natlačeni kot da prihajajo ljudje na največjo slavnost.

Res, v Brnu je bila slavnost. Slavnost delovnih uspehov, ki niso majhni. Prireditelji so poskrbeli za vse, za ugled razstave in za duševno razvedrilo sto in sto tisočev, za milijon in več. Poleg dvanajstih paviljonov in petih zunanjih razstavnih prostorov, je bilo tam še letno gledališče, gledališko poslojce Julija Fučika, prostori za godbe, baletne nastope plesalcev, ki so prirejali dan za dnem vrsto koncertov in nastopov. Tu so bila predavanja o razvoju in vlogi razvoja te ali one panoge, skratka, kdor se je zanimal za strokovna predavanja, za gospodarski razvoj Češkoslovaške, je dobil tu obilo gradiva. Človek, ki hodi iz paviljona v paviljon, se konec koncev tudi utruja. In tudi za to so poskrbeli prireditelji (zdi se mi, da pri nas na to preveč pozabimo) okrepčali so se lahko v številnih paviljonih, kar na razstavnem prostoru, in se oddahnili na klopih v paviljonih, na klopih ob poteh ali pa se oddahnili v parku izza razstavnega prostora. Seveda ni nič čudnega, če je potemtakem meril ves prostor, namenjen razstavi industrijskih predmetov, razvedrilo in oddihu, 40 ha zemljišča tam ob robu Brna, znanega industrijskega mesta Moravske.

V dvanajstih paviljonih, od katerih meri vsak več kot 2.000 kvadratnih metrov, in na šestih zunanjih prostorih, je razstavila češkoslovaška industrija karkoli je omembe vredno, vse kar zlahka

proda na domačem in seveda tudi na tujem trgu na Vzhodu ali Zahodu, v Afriki ali Ameriki. V Češkoslovaški dele industrijsko proizvodnjo na strojegradnjo in lokalno industrijo. Po tej razvrstitvi spada pod pojem strojegradnje izdelek, ki ga izdelajo stroji. Zato na razstavi niso pokazali samo strojev in naprav, čeprav bi človek po naslovu razstave sodil, da bo videl samo turbine in stroje, temveč tudi kovinske predmete za gospodinjstvo, kmetijstvo, transport itd.

Skupno so razstavili 2.821 predmetov, in sicer od navadnega kuhinjskega lonca, električnega štedilnika, do bagra veličana in športnega letala do helikopterja, izdelanega v tovarni letal v Larnanech, ki se dvigne do 4 tisoč metrov visoko in leti s hitrostjo 135 km na uro. Med razstavljenimi predmeti je bilo nad 250 novosti, in sicer od avtomatskih in polavtomatskih obdelovalnih in drugih strojev, transporterjev, poljedelskih strojev, avtomobilov, električnih strojev in naprav, predmetov za gospodinjstvo, kompresorjev do raznovrstnih medicinskih instrumentov, kot je bil na primer aparat za globinsko zdravljenje raka.

V prvem, vhodnem paviljonu, grajenem v obliki okroglega, nekaj deset metrov visokega stolpa, so bili razstavljeni težki in lažji obdelovalni stroji. V drugem so bile turbine in naprave za kemično industrijo, v tretjem stroji za kovinsko—predelovalno industrijo, v naslednjih paviljonih pisalni in drugi stroji, medicinski instrumenti, stroji za čevljarstvo, tekstilno, steklarsko, keramično industrijo, telefonski in telegrafski aparati, televizijske naprave, stroji za lesno—predelovalno industrijo itd. Na zunanjih razstavnih

prostorih pa so se obiskovalci gnetli okoli raznih vozil, od koles do znanih »Java« motorjev, novih »Skoda« avtomobilov, težkih tovornjakov, železniških vozil, tramvajskih vozov, bagrov, transporterjev, poljedelskih strojev, in sicer od navadnega pluga do traktorjev, kombajnov itd. Skratka, razstava je nudila zelo raznoliko podobo češkoslovaške industrije.

Razstava ni bila zanimiva samo zaradi tolike pestrosti predmetov, temveč je bila tudi poučna. Dobri dve tretjini strojev in naprav je namreč na razstavi obratovalo. Okoli strojev so hodili strojniki v zamaščenih oblekah, delavci so pripravljali surovine in delavke so zavijale končne izdelke v zavojce, jih opremljale z oznakami in zlagale v vozilke. Obiskovalci so lahko na primer na razstavi zasledovali ves potec dela v tiskarni, od jedkanja ključev do tiskanja na sodobnih tiskarskih strojih, videli so lahko, kako izdelujejo v tobačni tovarni cigarete na sodobnem stroju, ki jih izdelava v eni uri kar 70.000 komadov. Opazovali so lahko, kako pletojo stroji nogavice, kopalne obleke, kako izdelujejo blago za razna ženska oblačila. Delavci so zdaj pa zdaj pripeljali na razstavišče kovinske valje in drug material in poleg z njega odpeljali gotove izdelke. To je bila torej v nekem smislu proizvodna razstava, kjer je češkoslovaška industrija razstavljala svoje proizvode in obenem tudi izkoristila vsak stroj za proizvodnjo. Seveda proizvodnja ni tekla v tako hitrem tempu, kot v tovarni. Tisoče in tisoče radovednih obiskovalcev je želelo to in ono pojasniti, ta bi rad vedel za ceno stroja, drugi koliko kosov izdelava v sekundi, minuto ali uri, tretji, kaj so izboljšali in še in še. Radovedni obiskovalci so trumoma hodili skozi ogromno odprtino vertikalne Francoske turbine, izdelek Dimitrova iz Banskoga poleg Brna. Strokovnjak je obiskovalcem pojasnjeval, da bodo to turbino montirali v hidrocentrali Lipno na Valtavi, da tehta 176 ton, da bo proizvajala 64.500 kWh električne energije in da bo steklo skozi odprtino, ko bo v obratu, v minuti 460 hi vode.

V kratkem sestavku je nemogoče opisati vse zanimivosti in novosti, ki jih človek opazi na podobni razstavi. Razstavljeni predmeti so dovolj zgovoren dokaz o hitrem povojnem razvoju industrijske proizvodnje češkoslovaške republike, posebno o velikih uspehih v razvoju strojegradnje, o razvoju črne metalurgije, proizvodnji premoga, nafte, elektroindustrije, kemične industrije, skratka o razvoju osnovne težke industrije. To potrjujejo stroji in številke. Da, tudi številke. Industrijska proizvodnja je glede na predvojnjo raven proizvodnje v Češkoslovaški večja za dva in polkrat, kar je glede na tehnično in gospodarsko razvito predvojnjo proizvodnjo nedvomno velik uspeh. Visoka tehnična raven predvojnje proizvodnje, sposoben tehnični kader, pa je bila tudi osnova za tolikšen razmah industrijske proizvodnje v minulih desetih letih. Seveda se je v povojnih letih tako kot pri nas tudi na Češkoslovaškem bistve-

no spremenila struktura proizvodnje in se tudi sedaj bistveno spreminja. To je bilo vidno tudi na razstavi. Leta 1947 je bil odnos med proizvodnjo sredstev za proizvodnjo in proizvodnjo sredstev za potrošnjo 58 proti 42. Ob zaključku prvega petletnega plana, leta 1953, se je odnos spremenil v korist proizvodnje sredstev za proizvodnjo in sicer v razmerju 62 proti 38. Toda že pred dvema letoma so začeli v Češkoslovaški strukturo proizvodnje spreminjati v korist vse večje proizvodnje sredstev za potrošnjo, tako da se je odnos spremenil sicer rahlo, vendarle v korist sredstev za potrošnjo. Industrija je proizvajala 60% sredstev za proizvodnjo in 40 odstotkov sredstev za potrošnjo.

Zamotane in kakovostne industrijske naprave in stroji, ki jih je videl obiskovalec na razstavi, so najbolj zgovoren dokaz, da sta sedanja struktura češkoslovaške industrije in njen razvoj pomembna činitelja v industrializaciji vrste dežel na svetu. Že leta 1953 je odpadlo na proizvode strojne industrije 40 odstotkov vsega češkoslovaškega izvoza. To je v primerjavi z letom 1937, ko je Češka na tuje trge izvozila samo 6,4 odstotka proizvodov, tolikšen porast kot ga doslej še niso zapisali. Prčakovati pa je, da bo kakovost in modernizacija strojev še vse večja in boljša, da bodo uporabljali kmalu v številnih novih in starih tovarnah še vse več avtomatskih in polavtomatskih naprav, kajti kot je znano, so v Češkoslovaški s 1. oktobrom letos skrajšali delovni čas za dve uri na teden. Skrajšanje delovnega dne pa, kot pravijo, morajo nadomestiti z boljšo organizacijo dela, z avtomatizacijo proizvodnje in podobnimi ukrepi, skratka strojnost dela ne mislijo pospešiti z vse večjim fizičnim naporom delavcev, temveč z nadaljnjo modernizacijo proizvodnje. In ta smer razvoja industrijske proizvodnje je bila na razstavi dovolj zgovorna ob pogledu na vrsto avtomatskih in polavtomatskih strojev, na vrsto novosti in tehničnih izpopolnitev strojev za vse vrste gospodarskih panog.

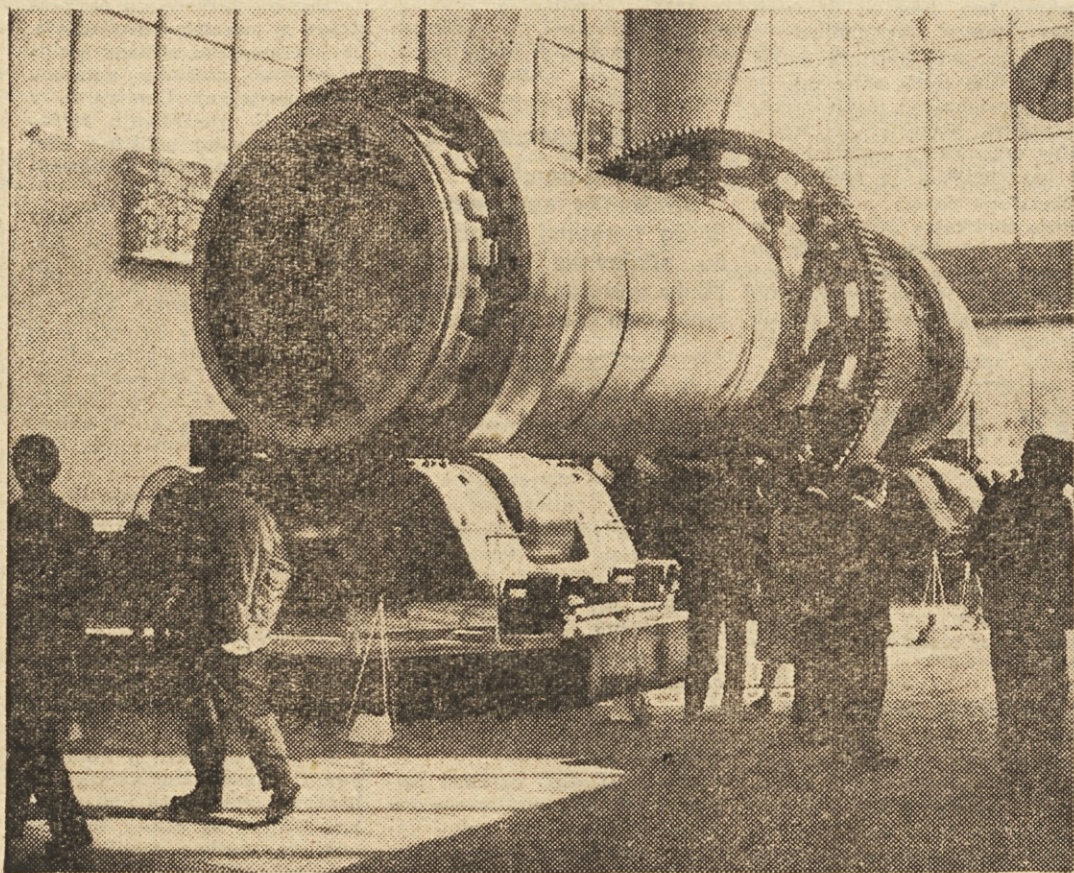
Peter Dornik

Sami se vzdržujejo

Ravenska železarna uporablja lastna sredstva za izboljšanje proizvodnje. Železarna bo potrošila iz amortizacijskih skladov 256 milijonov dinarjev za nadomestitev in vzdrževanje raznih naprav. Ta denar bodo v glavnem porabili za nadomestitev raznih peči in strojev. Nadaljevali bodo začeta dela na popravilih čistilnici, na kisikarni in acetični napravi. Za vzmetarso so naročili iz tujine nove stroje, ki bodo nadomestili do sedanje zastarele in iztrošene. V juliju so tudi nadaljevali dela na začetem 42 stanovanjskem bloku na Čečevju, za katerega so zagotovili lastna sredstva iz sklada za prsto razpolaganje.

V kakanjski termoelektrarni obratuje že drugi agregat

V Kakanju v Bosni je začel obratovati drugi agregat Termoelektrarne. Dnevna zmogljivost Termoelektrarne bo okoli milijon kilovatnih ur električne energije.

Med številnimi novostmi, razstavljenimi na razstavi strojegradnje v Brnu, je Češkoslovaška industrija razstavila tudi del rotacijske peči, ki je vidimo na sliki.

S PRVEGA SEJMA IZVOZNIH PREDMETOV

NEPOSREDNI STIKI

med našimi izvoznimi proizvajalci in tujimi kupci bodo še poživili izvoz

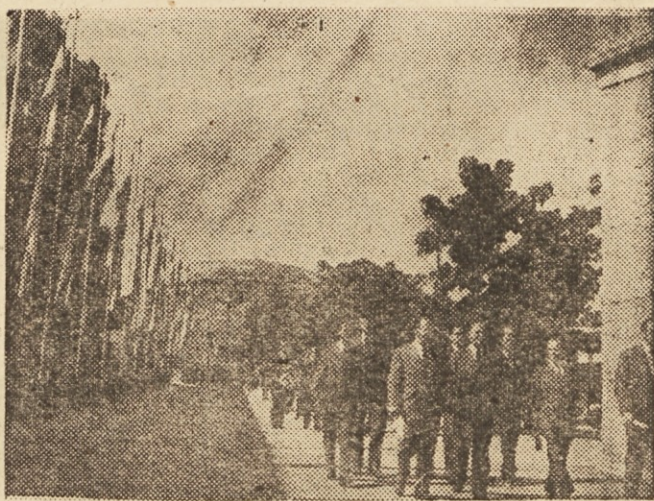
Gospodarsko razstavišče v Ljubljani nas ni doslej skoraj nikoli razočaralo s svojimi prireditvami. To velja zapisati tudi ob prvem sejmu izvoznih predmetov, ki je bil na razstavišči prostori odprt v soboto dopoldne. Skoraj 400 podjetij je na 21.000 km² odprtega in zaprtega razstavnega prostora razložilo predmete, ki jih izdelujejo za izvoz (in seveda tudi za domačo potrebo). Na sejmu so zastopana podjetja vseh naših gospodarskih panog, in sicer

mostojno prav tako nekaj podjetij, ostala zastopajo njihova in tudi naša izvozna podjetja. Čeprav so torej na razstavi zastopana v dobri meri podjetja Slovenije, to ne zmanjšuje pomena prireditve, kajti razstavljeno blago dovoli zgovorno govori, kolikšen je naš delež pri izvozu, kaj vse že izdelujemo in kakšna je kakovost našega blaga. Nad 10.000 povabljenih obiskovalcev iz 35 držav bo imelo torej precejšnjo možnost izbire. Izbira bi bila seveda še

Na še večjo specializacijo podobnih sejmov je opozoril tovariš Hasan Brkič v svojem razgovoru z novinarji, ko je dejal, da bi imele po njegovem mnenju take razstave verjetno večji uspeh, če bi bile organizirane v okviru dveh ali treh proizvodnih panog, pri čemer bi sodelovali izvozniki vse države. Enako mnenje so izrazili tudi domači in tuji razstavljalci v odgovorih na anketo o sejskih problemih, ki jo je razpisalo Gospodarsko razstavišče.

Toda že ta prvi sejem je nedvomno dosegel svoj namen in sicer s tem, da na pregleden in strokovno komercialen način pokaže tujim interesantom naše blago, ki ga proizvajamo za druga tržišča ter jim tudi omogoči neposredni stik s predstavniki proizvodnje in trgovine. Prvi sejem izvoznih predmetov pa bo prav gotovo izpodbudil tudi tiste naše proizvajalce, ki še nimajo stika s tujim trgom, čeprav imajo po svojem proizvodnem programu in po zmogljivosti za to vse pogoje, da vzpostavijo stike komercialnega značaja s tujino. Prizadevati si namreč moramo, da izvoz iz leta v leto narašča. Naraščanje izvoza lahko že sedaj opazimo. Toda izvažamo še vse premalo v primerjavi z drugimi deželami. Lani je na primer odpadlo na enega našega državljana 15 dolarjev vrednosti izvoza, v Belgiji pa je odpadlo na državljana 252 dolarjev, v Švici 250, Angliji 147, Zahodni Nemčiji 102, v Avstriji 79 dolarjev itd.

Izvoz bomo lahko še pospešili, če bomo svoje proizvode prilagodili potrebam, željam, navadam in okusu tujega trga. O tem se bodo predstavniki posameznih panog gospodarstva prav gotovo pomenili na sestankih in razgovorih, ki jih je prireditelj organiziral v času prvega sejma.

V soboto so na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču odprli prvo razstavo izvoznih predmetov. Razstavo je odprl tovariš Hasan Brkič, predsednik komiteja za zunanjo trgovino, poleg pa so si gostje ogledali razstavne prostore.

NEKAJ ŠTEVILK O IZVOZU

Od leta 1950 do leta 1955 je porasel izvoz od 43 milijard na 77 milijard dinarjev, to je za 1,8 krat. Izvoz Slovenije pa je narasel od 6 milijard 600 milijonov na 14 milijard dinarjev v minulemu letu, to je za 2,1 krat. Od januarja do konca julija letos se je izvoz FLRJ v primerjavi z istim razdobjem lani dvignil za 32 %, v Sloveniji pa za 24 %.

Izvoz proizvodov visoke stopnje predelave se je v zadnjih štirih letih več kot podvojil, izvoz nepredelanih surovin in polizdelkov pa občutno zmanjšal. Povprečna vrednost izvoznega blaga narašča, znižuje pa se vrednost uvoženega.

V Evropske države izvažamo 78,1 % naših proizvodov, in sicer v Italijo 15 %, v Zahodno Nemčijo 14,3 %, v Sovjetsko zvezo 11,3 %, v Švico 6,2 %, v Anglijo 9,5 %, v Avstrijo in druge evropske države manj kot 5 %. V Ameriko izvažamo 13,1 % proizvodnje, v Azijo 6,7 in v Afriko 2,1 %. Izvoz Slovenije presega jugoslovansko povprečje izvoza v azijske države. V celoti je opaziti težnjo, da si pridobimo nova tržišča v nerazvitih deželah.

barvne in črne metalurgije ter nekovnih, lesnopredelovalne, tekstilne, kovinske ter drugih industrij in seveda tudi kmetijstvo. Na razstavi so pretežno zastopana podjetja iz Slovenije, saj jih nad 100 razstavlja samostojno, ostala podjetja pa zastopajo posamezni izvozniki, kot »Tehno-impex«, »Slovenija-les«, »Kemija-impex« itd. Iz ostalih republik razstavlja sa-

večja, če bi se sejma udeležilo še več podjetij iz ostalih republik. Toda večja udeležba podjetij iz vse države in vseh panog bi sejmu izvoznih predmetov spremenila v velesejem v manjšem obsegu, s čimer bi specializirana razstava izgubila na svojem pomenu, ki ga mimogrede rečeno že tudi tokrat ob udeležbi skorajda vseh panog našega gospodarstva izgublja.

KREDITI ZA OZIMNICE

Narodna banka je izdala odlok o odobravanju kreditov za nabavo ozimnice, ki jih bodo odobravalji na sedežih Narodne in komunalne banke, in sicer trgovskimi podjetjem in trgovinam za promet s kmetijskimi pridelki na drobno, gostinskimi podjetjem in obratom, delavskouslužbenkim restavracijam, menzam in dijaškim domovom. S temi sredstvi je moč nabaviti samo krompir, čebulo, papriko, zeleni paradižnik, korenje in rdečo peso, delavsko uslužbenke restavracije, menze in dijaški domovi pa lahko nabavijo tudi fižol. Ker trgovinska podjetja na debelo opravljajo lahko tudi trgovinsko dejavnost na drobno brez posebnega dovoljenja, bodo take kredite odobravalji tudi tem podjetjem.

Znesek zahtevanega kredita ne more biti višji od nabavne vrednosti blaga in morebitnih prevoznih stroškov do skladišča podjetja. Sedeži Narodne banke bodo skrbeli, da bodo količine blaga, nabavljene s temi krediti, v skladu s prometom in da bodo cene ustrezale tržnim razmeram, kredit pa mora biti porabljen, za kar je odobren, ter ga ne morejo izkoristiti osebe, zaposlene v podjetju.

IZ TOVARNE »KONUŠ« Analitična ocena delovnih mest

Delavski svet v usnjarskem kombinatu »Konuš« je na zadnjem zasedanju imenoval komisijo, ki bo analitično ocenila delovna mesta v podjetju. Komisiji bodo pomagali vodilni strokovni delavci, ki so v posameznih oddelkih in obratih. Glede na veliko število delovnih mest in na sam proizvodni proces bo delo komisije precej odgovorno.

L. V.

GOSPODARSKE VESTI

Za nad 110 milijard dinarjev sklenjenih pogodb

Zagrebski velesejem je obiskalo po zadnjih podatkih nekaj nad 600.000 ljudi. Lani ga je obiskalo le nekaj nad 330.000 ljudi. Ze samo obisk kaže na velik uspeh zagrebskega velesejma. Toda zagrebski velesejem je žel tudi velike komercialne uspehe. Lahko rečemo, da so v času velesejma inozemski razstavljalci razprodali skoraj vse razstavljeno blago. Predvsem velja to za Češkoslovaško, Sovjetsko zvezo, Madžarsko, Avstrijo, Vzhodno in Zahodno Nemčijo, Italijo in Indijo. Med domačimi podjetji je največ blaga prodala tovarna »Jugovinil« in sicer za več kot dve milijardi dinarjev. Za več to milijonov dinarjev so zaključile trgovske posle naše najbolj znane in največje tovarne. Skratka, na zagrebskem velesejmu je bilo sklenjenih za nad 110 milijard dinarjev trgovskih pogodb.

Prva tobačna razstava pri nas

V Skoplju je bila ta mesec odprta prva tobačna razstava pri nas. Razstavljalci so prikazali razvoj pridelovanja tobaka pri nas, vrste tobaka kakor tudi vse izdelke naše tobačne industrije. Razstavo je obiskalo tudi precej tujcev, predvsem tujci iz držav, ki uvažajo naš tobak. Čeprav na razstavi niso računali na komercialne uspehe, so vendar ne-

katere izvozna podjetja sklenila nekaj večjih izvoznih poslov.

Gibanje izvoza in uvoza v avgustu

Po prvih podatkih smo v avgustu izvozili za 7,72 milijard dinarjev blaga. Lani v avgustu smo izvozili raznovrstnega blaga za 6,774 milijard dinarjev. Največ smo izvozili končnih proizvodov in sicer za 2,746 milijard, dalje surovin, razen goriva za 2,202 milijardi, prehrabnih proizvodov za 1,652 milijard, nekemičnih proizvodov za 297 milijonov itd. V Zahodno Nemčijo smo izvozili raznovrstnega blaga za 1,403 milijarde, v Sovjetsko zvezo 1,053 milijard, Italijo 870 milijonov, ZDA 680 milijonov, Anglijo 460,4 milijone itd. V avgustu pa smo izvozili za 19,357 milijard dinarjev, lani v istem času pa za 12,829 milijard dinarjev raznega blaga. Surovin, razen goriva smo izvozili za 2,709 milijard dinarjev, prehrabnih proizvodov za 2,17 milijard, strojev in transportnih naprav za 1,914 milijard dinarjev itd. Največ blaga smo uvozili iz Sovjetske zveze in sicer za 2,203 milijard dinarjev, iz ZDA 2,007 milijard, iz Zahodne Nemčije 1,142 milijard dinarjev itd.

Gibanje jugoslovanske proizvodnje pohištva

S proizvodnjo vseh vrst pohištva se ukvarja pri nas okoli

140 registriranih industrijskih podjetij. Razen starih podjetij obratuje že več novih kombinatov, med njimi naša znana tovarna v Novi Gorici in po ena tovarna upognjenega pohištva v Vrbovskem in Varaždinu. Osem velikih tovarnih podjetij s skupni proizvodnji s 33%. Glede na predvno proizvodnjo je proizvodnja pohištva porasla za 2,2 krat in sicer od 76.000 na 170.000 garnitur pohištva letno. Tudi izvoz pohištva nenehno narašča. Medtem ko smo leta 1953 izvozili raznega pohištva za 375 milijonov dinarjev, smo ga izvozili lani že za 943 milijonov dinarjev. Največ pohištva smo prodali v Anglijo, ZDA, Holandijo, Zahodno Nemčijo in na Bližnji vzhod.

10 milijard deviznih dinarjev za napredek kmetijstva

V prvih devetih mesecih letos je bilo zagotovljeno nad 10 milijard deviznih dinarjev za nakup umetnega gnojila, kmetijskih strojev in različno opremo za kmetijstvo. To je za okoli 2,5 več sredstev, namenjenih za kmetijstvo, kot lani vse leto. Večino teh sredstev, nad 5.100 milijonov, je zagotovila Narodna banka. Na račun reparacij iz Madžarske je zagotovljenih 2.900 milijonov deviznih dinarjev, na osnovi kreditnega sporazuma s Češkoslovaško 1.833 milijonov itd. Za spomladanski setev smo izdali nekaj nad 2.200 milijonov dinarjev, za jesensko setev pa

je predviden znesek nad 6.800 milijonov deviznih dinarjev. Največ sredstev, in sicer 3.600 milijonov dinarjev, je namenjenih za uvoz traktorjev, rezervnih delov in drugih poljedelskih strojev. Iz Češkoslovaške bomo na primer uvozili 2.600 traktorjev »Super Zetor«. Letos bomo uvozili 700 traktorjev, ostale traktorje pa bomo uvozili naslednje leto. Umetnega gnojila smo uvozili za nad 3.400 milijonov dinarjev.

»Splošna plovba« v Kopru bo dobila tri nove tovorne ladje

Naše slovensko pomorsko podjetje »Splošna plovba« je dobilo posojilo 5.415 milijonov dinarjev za nakup treh tovarnih ladij, tramperjev, z nosilnostjo 10.500 ton. Podjetje je dobilo manj posojila, kot ga je zaprosilo. Naša trgovska mornarica je še majhna in zastarela in zaradi tega je treba čim hitreje uresničiti vsaj minimalni desetletni program, da bi lahko z domačimi ladjami prevozili čimveč blaga.

Ustanovljen je center za embalažo

Minuli mesec je bil v Ljubljani občni zbor Centra za embalažo pri Trgovinski zbornici LRS. Pri nas doslej na tem področju nismo sistematično delali. Zato se je marsikdaj zaradi slabe in neprimerne embalaže pokvarila precejšnja količina blaga. Cen-

ter bo zbiral podatke in izkušnje, ki bodo služili za uvajanje in uporabo ustrezne embalaže, v sodelovanju z domačimi, tujimi in mednarodnimi organizacijami. Razen tega bo Center reševal tudi naloge, ki služijo proizvodnji in uporabi ustrežnejše embalaže, sestavljal bo analize, skliceval strokovna svetovanja, skratka storil vse, kar koli je moč, da bomo raznovrstno blago čimbolje in čim ceneje odpremili iz tovarn do potrošnikov.

Češkoslovaška se zanima za naše ladje

Nedavno je bila pri nas Češkoslovaška gospodarska delegacija, ki se je med drugim tudi zelo zanimala za storitve našega pomorstva. Trenutno bi Češkoslovaška najbolj potrebovala veliko čezoceansko tramperjsko ladjo, ki naj bi bila sposobna za plovbo do konca leta 1959. Kasneje bi Čehi naročili v naših ladjedelnicah še več čezoceanskih ladij.

Tečaji za praktično uporabo radioizotopov

Zvezna komisija za jedrsko energijo bo skupno z Zvezno industrijsko zbornico in prizadetimi organizacijami priredila tečaje o uporabi radioizotopov in sicer v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Tečaji bodo obiskovali ljudje, ki bodo praktično uporabljali radioizotope v industriji, kmetijstvu in medicini.

IZ ZVEZNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Komuna naj bo odgovorna za gospodarjenje

Pretekli teden je bila v Beogradu seja Izvršnega odbora Zveznega zavoda za socialno zavarovanje. Razpravljali so o finančnem stanju zavoda za socialno zavarovanje in poslovanju v prvem polletju letošnjega leta.

V prvi vrsti je šlo za precejšen primanjkljaj, ki ga izkazujejo zavodi za socialno zavarovanje. Pri kratkoročnih datumih (za zdravstveno zavarovanje) je v vsej Jugoslaviji za poldrugo milijardo dinarjev primanjkljaja, pri doigoročnih (invalidnine, pokojnine in otroški dodatki) pa za tri milijarde 700 milijonov. To je primanjkljaj, ki je nastal v prvem polletju. Do konca leta bo temu primerno še narasel, če ne bodo prej našli kakšne rešitve. Primanjkljaj bi pokrili, če bi Zvezni izvršni svet dovolil uporabo blokiranih sredstev socialnega

zavarovanja iz prejšnjih let, ali z uporabo rezervnih skladov posameznih republiških zavodov. Morda bi se našla še kakšna druga rešitev. Le-to bo treba najti, da zavarovanci ne bi bili prikrajšani pri svojih zakonitih pravicah.

Odkod primanjkljaj?

Eden izmed vzrokov je nedvomno v tem, da je več zavarovancev. Namesto, da bi letos poraslo število zaposlenih le za 1%, jih je že zdaj za 6, 7% več in bo letno povprečje prav gotovo doseglo 5%. Tako je danes v Jugoslaviji že 2.610.000 aktivnih zavarovancev. Res je zato tudi večji dotok sredstev v sklade socialnega zavarovanja, vendar je to le vplivalo na izdatke za socialno zavarovanje.

Drugič so zavodi v zaostanku s pobiranjem prispevkov za socialno zavarovanje. Izvršni odbor je sklenil, da bodo ostreje izterjevali prispevke ter dosledneje predpisovali višje stopnje prispevka podjetjem, ki imajo nenormalno visok odstotek bolnih. Poostrižili bodo tudi kontrolo in revizijsko službo.

Nekaj krivde je tudi na organih Narodne banke, ki ponekod ne odlegujejo prispevkov, češ da podjetje ni likvidno in da ne more plačati prispevka. Tudi takrat, kadar zaide podjetje v finančne težave in ga likvidirajo, pridejo obveznosti za socialno zavarovanje šele med zadnjimi na vrsto. Glede tega bi moralo veljati isto načelo kot za plače, to je, najprej je treba iz likvidacijske mase plačati plače in prispevek za socialno zavarovanje in šele potem naj bi prišli na vrsto ostali upniki.

Iz teh in še drugih razlogov je nujen sestanek s predstavnikmi Narodne banke, inšpekcijami ljudskih odborov itd., ki kontrolirajo podjetja. Priporočajo, naj bi taka posvetovanja organizirali tudi okrajni zavodi za socialno zavarovanje.

Pripravljajo nov zakon o finansiranju socialnega zavarovanja

Nedvomno je potreben nov zakon o finansiranju socialnega zavarovanja, kar dokazuje tudi finančni položaj zavodov v prvem polletju. Strokovnjaki sicer že pripravili osnutek takega zakona, vendar ga je izvršni odbor Zveznega zavoda zavrnil, ker povsem ne ustreza.

Imenovali so posebno komisijo strokovnjakov in članov samouprave socialnega zavarovanja, ki naj pripravi nov osnutek zakona. V njem naj bodo podrobneje določena pooblastila in dolžnosti ljudskih odborov. Gre namreč za to, da bi se tudi komune čutile soodgovorne za gmojni položaj zavodov za socialno zavarovanje. Dandanes pa je marsikje razširjeno mnenje, da so skladi socialnega zavarovanja nezdravni viri, iz katerih se lahko vzdržuje tudi cela vrsta zdravstvenih ustanov.

Cena oskrbnih dni in storitev v zdravstvenih ustanovah nenehno rastejo in ljudski odbori na ta način prelože svojo skrb zanje na zavode za socialno zavarovanje. Dokaj pogosti so primeri, da je v zdravstvenih ustanovah na določenem področju več dobička kot znaša izguba zavoda za socialno zavarovanje pri kratkoročnih datumih.

Stvar bodo pospešili tako, da bi začel veljati ta zakon že v novim letom in da bi tudi v zveznem družbenem planu lahko postavili takšen odstotek prispevka za socialno zavarovanje, s katerim bi lahko pokrili vse stroške.

Kakšen je učinek nove uredbe o otroških dokladah

Zaradi ostrejšega imovinskega cenusa in podrobnejših predpisov glede šolanja je precej otrok manj, ki dobe obroške dodatke. Danes izplačujejo zavodi za socialno zavarovanje otroške dodatke za 1.638.000 otrok. Posebnih problemov okrog tega ni, ker je urejeno vprašanje vrtničarjev in tistih, ki imajo dvorišča.

Vendar je le še nekaj stvari, ki bi jih kazalo urediti.

V prvi vrsti gre za otroke žrtev NOB. Med vojno se niso mogli šolati, zaradi česar se jim je študij zavlekel čez predpisano starostno dobo in zato ne dobe več otroških dodatkov. Zanje bo treba doseči poseben predpis glede starostne dobe.

Nekaj delavcev je, ki bi se radi znebili posestva, pa je posestvo na takih področjih, da ga ne morejo prodati. Izvršni odbor predlaga, da bi tudi tem priznali pravico na otroške dodatke, če z dokumenti dokažejo, da zemlje niso mogli prodati.

Nadalje so predlagali, naj bi izdali uredbo, po kateri bi bili okrajni zavodi pooblašteni, da sami odločajo o pravicah na otroške dodatke, kadar davek za kakšen dinar preseže maksimalno vsoto, pri kateri se zmanjšajo otroške doklade.

Izvršni odbor apelira na svete za socialno skrbstvo in na družbene organizacije, ki skrbijo za otroke, naj bi bolj zaščitile otroke, kadar ugotove, da se otroške doklade ne uporabijo zanje.

Med drugim so na tej seji razpravljali še o pogrebninih za spomeničarje in narodne heroje, imenovali pa so tudi komisijo zdravnikov in članov samouprave, ki naj ugotovi, kako uveljavljajo zavarovanci svoje pravice.

55 milijonov delovnih dni izgubljenih zaradi delovnih sporov

Mednarodna organizacija dela je objavila podatke, iz katerih je moč razvideti, da je lanj število delovnih sporov precej poraslo. V 28 državah, ki redno vodijo statistiko, so skupno izgubili zaradi delovnih sporov 55 milijonov delovnih dni, predlanskim pa je 49 milijonov. Vendar je ta številka le pod povprečjem zadnjih petih let, ki znaša 70 milijonov. Iz istih podatkov je razvidno, da je bilo lanj na svetu zaposlenih 15 milijonov delavcev več kot prejšnje leto.

Te dni je v Beogradu jubilarna fotorazstava, na kateri so dobili fotoamaterji iz naše republike po eno zlato (Dušan Škerleč), eno srebrno (Janez Marenčič) kolajno, 8 pa jih je dobilo bronaste kolajne. Za to sliko, ki predstavlja nevesto, je dobil Peter Kočančič bronasto kolajno.

PREDSEDSTVO REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA OBRTNIH IN KOMUNALNIH DELAVCEV O OSNUTKU ZAKONA O POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU

DOBER ZAKON

O osnutku novega pokojninskega zakona v zadnjem času veliko pišemo in govorimo. V nekaterih sindikalnih podružnicah in ostalih družbenih organizacijah so že razpravljali o bodočem zakonu, obenem pa predlagali nekaj takih izboljšav, ki bodo napravile pokojninski sistem tak, kakšnega si želijo prav vsi naš delovni ljudje.

Na eni izmed zadnjih sej predsedstva Republiškega odbora Sindikata obrtnih in komunalnih delavcev so poudarili, da razlikuje sedanjí pokojninski sistem več skupin zavarovancev: delavce in uslužbence v gospodarstvu in državne uslužbence v ustanovah. No-

v osnutek odpravlja to pomanjkljivost in tako bodo namesto pokojninskih razredov, razvrščeni upokojenci; v posamezne vrste po strokovnih vejah. Tako bo novi sistem enak za vse zavarovance ne glede na to, kje so bili zaposleni ob upokojitvi.

Član predsedstva Republiškega odbora tega sindikata so tudi menili, naj bi se žene, oziroma matere, ki imajo enega ali več otrok v starosti do 15 let, zaposlile s skrajšanim delovnim časom, seveda se spet ne bi smele preobremenjevati; z delom Gospodarske organizacije in ustanove naj bi jih zaposlile na onih delovnih mestih,

kjer se delo ne opravlja polnih osem ur. Ko bi se upokojile, bi prejemale temu odgovarjajočo pokojnino.

V pokojninski dobo se šteje zavarovancem tudi čas, ko so opravljal (z dovoljenjem pristojnega organa) določene uslužnostne dejavnosti, na primer kot učni pomočniki, prijazni nosači, učni čistilci itd. Ta člen osnutka naj bi dopolnil tako, da bi vsa ta določila veljala tudi za dimnikarje. Ti zlasti v manjših krajih opravljajo uslužnostno dejavnost na podlagi posebnega dovoljenja. To jim je glavni in edini poklic.

Nepopoln je še 37 člen zakona. Ta govori, da se osebná pokojnina določa po strokovni izbrazbi, pokojninski dobí in višini plače. Strokovno usposobljenost pa bi morali upoštevati ne glede na to, na kakšnem delovnem mestu je bil upravičenec zaposlen tik pred upokojitvijo. Praksa namreč kaže, da so mnogi delavci menjali radi bolezní delovna mesta, saj so včasih visokokvalificirani; bolehní delavci opravljali delo svojega nekvalificiranega tovariša. V takem primeru bi morali priznati strokovno usposobljenost onemu visokokvalificiranemu delavcu, ki je sicer opravljal delo, za katero ni treba nobene kvalifikacije.

Sovjetska zveza je ratificirala 15 mednarodnih konferenc o delu

Iz organizacije združenih narodov so sporočili, da je predstavnik Sovjetske zveze v Evropskem uradu OZN predal generalnemu direktorju Mednarodne organizacije dela ratifikacijske listine za 15 konvencij, ki jih je sprejela Sovjetska zveza, tri pa za Ukrajino. Ob predaji je bila v sedežu te organizacije kratka svečanost.

PISMO TRBOVELJSKIH VAJENCEV

Vajenci trboveljskega okraja so nam poslali dopis, ki ga v izvlečku objavljamo:

»Vajenci trboveljskega okraja smo te dni opravljali izpite pred komisijo okrajne obrtne zbornice. Nas je okrog 200 in te dni

smo postali pomočniki raznih strok. To je vse lepo in prav. Toda od nas so zahtevali, da plačamo 800 dinarjev izpitne takse, čeprav vemo, da plačajo vajenci v ostalih krajih samo 500 dinarjev. Predlagamo, naj vse izpitne stroške plača podjetje, v katerem je bil vajenec zaposlen, oziroma naj se izdatki krijejo iz zborničnega proračuna.»

Vajenci se pritožujejo, da so obrtni zbornici sporočili primere zasebnih mojstrov, ki izkoriščajo vajence, jih ne plačujejo, jim ne dajo dopustov. Vendar ni videti, da bi zbornica kaj ukrenila.

Dopust za matere na Norveškem

Na Norveškem imajo poseben sklad za letne dopuste. Letos so iz tega sklada odobrili znesek, ki odgovarja vrednosti 40 milijonov francoskih frankov, za dopust materam. Iz tega sklada bodo poslali matere z več otroki na dvotedenski dopust. Ta znesek predstavlja skoraj polovico tega, kar dajo iz tega sklada družtvom, ki organizirajo plačan letni dopust norveškim delavcem.

Oglašujte v našem glasilu!

UTRINKI S PROSLAVE 30. OBLETNICE USTANOVITVE DELAVSKE KNJIŽNICE

Hram duševnega bogastva

Slavnosti ob proslavi 30. obletnice ustanovitve Delavske knjižnice se je udeležilo blizu 40 povabljenih gostov, prijateljev in obiskovalcev te knjižnice. Na proslavi smo med drugimi videli tudi književnika Franceta Bevka, Tazeta Seliškarja in Bratka Krefta.

Številni govorniki so poudarjali pomen in zasluge Delavske knjižnice pri vzgoji številnih bralcev kakor tudi njen pomen za razvoj slovenskega knjižničarstva. Tovariš Bevk je dejal:

»Tovariši in tovarišice! Danes ta dan praznujemo redko obletnico. Trideset let poteka, odkar je bila ustanovljena Delavska knjižnica, da posreduje izobrazbo delovnemu ljudstvu. To se je zgodilo v času, ko je delavsko gibanje prelo življalo črne dneve in se je moral delovni človek trdo in krvavo bojevati za svoje najosnovnejše pravice. Kakor so

lavska knjižnica uspešno in častno izpolnjevala od prvega početka. O tem ne more biti dvoma, če se ozremo na množice bralcev, ki so jo stalno obiskovali, si z branjem širili obzorje, se vzgajali v odporu do izkoriščevalcev in dozoreli za socialno revolucijo, za boj za človeško svobodo in demokratične pravice, ki je bil obenem tudi boj za svobodo besede. Zmaga delovnega ljudstva nad črno preteklostjo je bila hkrati tudi zmaga naše knjige, ki nam je pripomogla, da danes lahko ustvarjamo novega človeka, nove družbene odnose, to se pravi, da lahko uresničujemo socializem.

S tem pa vloga knjige še ni odigrana. Nam se dobre knjige ni treba bati, kot so se je bali sovražniki delovnega ljudstva, mi se ljudske izobrazbe ne bojimo, ker se ne bojimo resnice, prav nasprotno, mi ljudsko izobrazbo s pomočjo knjig pospešujemo z vsemi si-

la nam vzgaja čut za lepoto in nam lepša življenje.

Naj navedem besede, ki jih j. naš pesnik Oton Zupančič svoj čas zapisal o knjigi: »Kadar odložiš knjigo z globoko vsebino, si prezet od notranjega ugodja, čutiš se bogatejši in svetlejši. Na vse strani so se razmaknile stene in pregraje, na vse strani se odpirajo razgledi v prej neslutene pokrajine in daljave. Kdaj pa kdaj se je treba okopati v veletokih človeškega duha, poglobiti se v stvaritve veleumov, v katere se je zli-la modrost in notranja izkušnja narodov v taki popolnosti, da ostrmiš pred silo človeške prodirljivosti. To je duševno pomlajenje obvelikih, svetih knjigah narodov.«

Tako Oton Zupančič. Delavska knjižnica nam že trideset let razgrinja bogastvo domače in tuje književnosti in nas vodi k spoznanju in napredku. Ob tem jubileju je lahko ponosna, da je tako častno in uspešno vršila svojo vsestransko nalogo. In ko se ji v imenu Predsedstva Zveze Svobode in prosvetnih društev zahvaljujem za plodno delo in ji toplo čestitam za uspehe, izražam željo, da bi se je bolj kot kdaj prej posluževali prav tisti, katerim je namenjena. Naj bi se z njeno pomočjo vzgajala naša bodoča pokolenja v zavedne socialiste, v razgledane člane naše nove družbe in v pospeševalce splošnega človeškega napredka.

Predsednik Zveze društev bibliotekarjev FLRJ dr. Mirko Rupel, ki se zaradi bolezni slavnosti ni mogel udeležiti, je poslal udeležencem proslave pismo, iz katerega povzemamo glavne misli:

»Če vemo, da je Delavska knjižnica od vsega začetka dajala poseben poudarek napredni knjigi in da je doslej izposodila nad dva in pol milijona del, potem lahko rečemo, da je z velikim uspehom opravljala svoje poslanstvo. V svojih skladiščih pa je znala zbrati velik odstotek poučnih, t. j. strokovnih in znanstvenih del in — kakor kaže statistika — so bralci tudi po le-

S propadom zapadnorimskega cesarstva 476. leta se konča zgodovina starega in se pričanja zgodovina srednjega veka. Zapadnorimske cesarstvo se je zrušilo pod udarci pogostih uporov v državi sami in pod navali barbarskih plemen od zunaj.

Umetnost srednjega veka se pričanja s pojavom krščanstva in je zato njena prva pot krščanska umetnost. Kot religija ponižanih in zatiranih se je pričela hitro širiti po celem rimskem imperiju, kjer so narodi živeli pod težkimi ekonomskimi pogoji. Rimski vladarji so takoj spoznali nevarnost nove vere in so jo skušali zatreti s težkimi kaznimi. Krščanstvo je bilo zato nezakonito in so morali pristaši te vere opravljati svoje obrede, se shajati in pokopavati svoje umrle člane v skritih prostorih. Tako so nastale katakombe, to so nešteti hodniki z mnogimi prostori globoko pod zemljo, ponekod tudi do 25 metrov. Mrtve so pokopavali v hišah, ki so bile vdolbene v zidove druga nad drugo. Najraznejše katakombe so bile v Rimu, bile pa so tudi na Siciliji in v Neaplju.

Tudi prvi kristjani so svoja mesta okraševali s slikami in dekoracijo. Krščanska umetnost je bila nadaljevanje rimske umetnosti; obdržala je formo, toda vsebina je bila povsem nova. Ta neskladnost je krščansko umetnost pripeljala najprej v čisto dekorativnost, pozneje pa v simboliko. Redko najdemo naslikano ljudsko figuro ali mitološki prizor, toda kadar je, predstavlja krščanski simbol: Amor in Psiha predstavljata zdaj dušo, Orfej Kristusa, riba je simbol vernika, pav večno življenje, golob krščansko dušo itd. Vse te slike so bile kot freske haslikane na stene katakomb v bogatih barvah. Pozneje pa kvaliteta vse bolj pada — figure postajajo okorne, barve pa slabijo.

Na sliki: simbolična slika iz katakomb

teh pridno segali. Zato jo po pravici smemo imenovati našo prvo ljudsko študijsko knjižnico. Kot taka bo lep vzgled ljudskim knjižnicam v večjih središčih, da bodo v zmeraj večji meri skrbele tudi za strokovno in znanstveno literaturo, ki jo potrebuje in jo bo vedno česče potreboval naš delovni človek.

Z željo, da bi Delavska knjižnica v Ljubljani v pri-

hodnosti še bolj uspevala ter tako krepila naše mlado bibliotekarstvo, še enkrat iskreno čestitam njenemu vodstvu in vsem sodelavcem ter jih tovariško pozdravljam.

Proslava 30. obletnice ustanovitve Delavske knjižnice je pokazala, da je knjižnica močno vsidrana v našem kulturnem življenju in da bo tudi v bodoče hram duševnega bogastva za naše delovne ljudi.

Ob 30. obletnici ustanovitve Delavske knjižnice je zbrane goste pozdravil tudi književnik France Bevk

se sovražniki delavstva bali dobre knjige kot orožja, ki se prej ali slej obrne proti njim, ker odkriva resnico, širi izobrazbo in odpira zatirancem oči, tako so ustanovitelji Delavske knjižnice poznali njen pomen in čim širšim ljudskim množicam odprli pot do nje. V tistih časih in razmerah je bila knjiga tudi skoraj edina oblika delavskega izobraževanja in krepitve delavske zavesti, saj je branje še danes najenostavnejša in najučinkovitejša pot do izobrazbe, zakaj knjiga je tista, ki jo človek lahko vsak trenutek vzame v roke, jo mirno uživa, se pri nji ustavlja in se zopet vrne k nji, če ga je osvojila. Ne odkriva mu le zakladnic človeškega duha in mu poglablja znanje, temveč mu tudi odpira oči za resnico in pravico, mu razkrinkava laž in krivico, ga budi na upor proti izkoriščevalcem in ga vodi po poti človeškega napredka.

To, posebno za takratne razmere veliko nalogo, je De-

lami, ker se zavedamo, da je to naše najmočnejše orožje proti nasprotnikom naše stvarnosti in usedlinam preteklosti. Dobra knjiga nam bo pomagala, da bo nova socialistična misel prevzela slehernega našega človeka. Oboroženi s čistim socialističnim naukom, ki sta ga učila Marx in Lenin, bomo ohranili in razširili dragocene pridobitve našega boja. S čim širšim znanjem, ki ga mora biti deležen vsak naš delovni človek in ki ga nam posreduje knjiga, bomo lahko kos vsem tistim nalogam, ki so še pred nami, da bomo dragi tisto raven napredka, ki nam bo omogočil človeka vredno življenje. K temu cilju pa nas ne vodi samo znanstveno in strokovno čtivo, temveč tudi leposlovje, kakaj zmotna bi bila misel, da je to samo za zabavo. Dobra leposlovna knjiga nam pogosto na najučinkovitejši način odkriva človeka in razmere, nam odpira skrivnosti življenja, nas vzgaja za pravico in resnico, poleg tega

PRED OBČNIM ZBOROM SVOBODE NA SLOVENSLEM JAVORNIKU

SKRBNNE PRIPRAVE

Uprava DPD Svoboda Franceta Mencingerja na Slovenskem Javorniku se skupaj s svojimi številnimi sekcijami vestno pripravlja na svoj redni občni zbor, ki bo zasedal v četrtek, dne 20. t. m. v prostorih gimnazije na Koroški Beli

Med najbolj uspešnimi prireditvami, ki jih je ta Svoboda priredila v letošnjem letu, je za gotovo Kulturni teden v počastitev vaškega praznika in 20-letnice tekstilne stavke. Zelo lep uspeh so dosegli tudi z gostovanjem dramskega odseka v Ljubljani z mladinsko spevoigro Alenka išče srečo. V tem letu je ja-

vorniška Svoboda še poglobila sodelovanje s Svobodo Trbovlje II. Posebne uspehe pa so pokazale skupne prireditve in gostovanje s DPD Svoboda Stražišče pri Kranju, Podnart in Bohinjska Bistrica. Za vse te lepe uspehe je bila javorniška Svoboda v preteklem letu odlikovana od republiške Zveze Svobode s srebrnim odlikovanjem. To priznanje in odlikovanje je v vseh odsekih še bolj poživilo delo.

Danes je javorniška Svoboda prav gotovo med najboljšimi v gorenjski skupnosti komun, čeprav ima neprimerne prostore in zelo skromna

sredstva. Na Javorniku bi radi ustanovili mladinski pevski odsek, a ga ne morejo, ker nimajo na razpolago potrebnih prostorov. Čas bi že bil, da bi začeli graditi na Javorniku Dom kulture, za katerega so načrti že izdelani in lokacija določena.

Doslej sta dramski in izobraževalni odsek že pripravili programe za jesensko in zimsko sezono. Občni zbor, ki je dobro pripravljen, bo samokritično prikazal uspehe in pomanjkljivosti, ki hrome množičnost in kralitetno delo vseh odsekov kakor tudi uprave same, prav tako pa bo tudi pobuda za poboljšano in še bolj uspešno delo.

KAJ MISLIJO

udeleženci mednarodnega seminarja za ekonomsko vzgojo delavcev o delavskem samoupravljanju v naši domovini

(Nadaljevanje s 1. strani)
teorije in praktičnih znanj, to se pravi, študija abstraktnih ekonomskih fenomenov in istočasno proučevanja ekonomske zakonodaje, praktičnih ekonomskih procesov in problemov. V tem smislu je razumeti misel, da mora ekonomska vzgoja skrbeti za široko splošno kulturo sodobnega človeka. V sodobnem dogajanju v svetu ne gre samo za določene spremembe v formah družbenega sožitja, ampak tudi za nastajanje novih, modernih moralnih norm, nekega modernega humanizma, ki sloni na praktičnem ekonomskem sožitju družbe, ki ni zasnovana na izkoriščanju človeka po človeku.

Tako obširno poslanstvo ekonomske vzgoje zahteva tudi zelo razčlenjen mehanizem in sistem za ekonomsko izobraževanje. Gre namreč za to, da je za ekonomsko izobražbo sodobnega človeka potrebno zgraditi celoten mehanizem vzgojnih oblik in ustanov, s pomočjo katerih se da najuspešneje razviti izobraževalno dejavnost. Vsekakor je z rastjo vzgojnega prizadevanja treba oskrbeti tudi razvoj vzgojnih ustanov. Poleg improviziranih in občasnih oblik za ekonomsko vzgojo, ki več ali manj služijo tekočim informacijam in ki več ali manj usposabljujejo delavce le za razumevanje neposredne akcije, je potrebno preiti tudi na ustanavljanje stalnih ustanov, ki bodo določenemu krogu delavcev začele posredovati kompleksno in sistematično ekonomsko razgledanost.

Končno so udeleženci seminarja zelo veliko svoje pozornosti posvetili problemu metode, ki naj se uporablja pri ekonomskem izobraževanju. Vsekakor je res, da v tem pogledu v naši deželi nismo med uporabo »klaslične« šolske metode, prilagojene za proučevanje šoloobvezne mladine, ki pa je mestoma tudi že zelo zastarela, in med poskusi uvedbi najrazličnejše metode, ki jih preizkušajo v posameznih deželah na Zahodu. V tem pogledu ni samostojnega proučevanja tega problema. Res pa je, če je kdo poklican temeljito proučiti metodo pedagoškega dela z odraslimi, potem smo poklicani to napraviti v naši deželi, kjer je potreba po ekonomski izobrazbi bolj neposredna, bolj kričeča kakor kjerkoli drugje.

Ze iz teh nekaj problemov, o katerih je bilo govora na Mednarodnem seminarju na Reki, je razvidno, kako resno so zagrabil

priveditelji ta problem in koliko pozornosti se v modernem svetu posveča ekonomski izobrazbi delavcev. To je vsekakor zelo dragocen pouk za naše sindikalne organizacije, kajti nobenega dvoma ni, da imajo sindikati pri uresničevanju teh nalog na področju ekonomske izobrazbe delavcev zelo pomembno, če ne odločilno vlogo. O vseh teh stvareh bo vredno še kdaj kaj več spreleženci rade volje odgovorili.

Uredništvo našega lista se je obrnilo na nekatero udeleženca Mednarodnega seminarja na Reki s prošnjo, če bi odgovorili na nekatera vprašanja v zvezi z njihovimi vtisi glede ekonomskega izobraževanja v naši deželi in

DELEGAT IZ BURME:

NAMERAVAM SE VNETO ZAVZEMATI ZA UVEDBO DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V MOJI DOMOVINI

1. V sferi ekonomskega izobraževanja delavcev v Jugoslaviji — je opaziti vneto prizadevanje po spoznanju ideoloških in socialno-ekonomskih vidikov znanja, ki delavcem omogočajo, da se lotevajo novih problemov, ki nastajajo z novo administracijo, to je delavskim samoupravljanjem. Po drugi strani — država naj denarno podpre tiste delavske šole, ki so se pravkar začele, in komune naj pripomorejo k rasti delavskih univerz in ljudskih univerz.

2. Najvažnejše značilnosti, ki sem jih opazil, so:

a) da so direktorji zelo ljubeznivi in zdaj se, da so v takem soglasju z delavskim svetom, kot bi bila to ena sama velika družina;

b) da so delavci zelo prizadevni za pravilnost in natančnost izdelave in si štejejo v čast, da morejo biti vojnjeni v delavski svet;

c) da se resnično razvija socialistična demokracija.

3. Najpomembnejši socialni in ekonomski problemi, ki jih je treba rešiti v Burmi, so:

a) delavsko samoupravljanje industrijskih panog kot osnova pri izgradnji socializma;

b) nacionalizacija zemlje;

c) nacionalizacija utrjenih lastninskih pravic (inozemskih)

4. Zainteresiran sem na delavskem samoupravljanju. Proučujem ga že poldrugo leto. O

glede delavskega samoupravljanja. Na vprašanja so nam udeleženci radevolje odgovorili.

Vprašanja, ki jih je uredništvo predložilo posameznim udeležencem seminarja pa so naslednja:

1. Kakšni so Vaši vtisi, ki ste jih dobili ob proučevanju ekonomske vzgoje v naši deželi?

2. Katere najpomembnejše značilnosti v delu delavskih svetov ste opazili, ko ste obiskovali tovarne in se razgovarjali z organi upravljanja?

3. Kateri najvažnejši družbeno ekonomski problemi stoji pred delavskim razredom Vaše dežele?

4. Ali Vas zanima sistem delavskega samoupravljanja in ali imate namen, ta sistem v bodoče proučevati?

teji temi pripravljam doktorsko disertacijo. Nameravam se namreč vneto zavzemati za njegovo uvedbo v moji domovini — Burmi.

Aung Thein, novinar, Rangoon Burma

DELEGATI IZ ČESKOSLOVASE REPUBLIKE:

DELAVSKI SVETI SE NAM ZDIJO ZELO DEMOKRATIČNA OBLIKA UPRAVLJANJA SOCIALISTIČNE LASTNINE

1. Na temelju naših kratkih izkušenj prihajamo do prepričanja, da se v Jugoslaviji izvaja sistematična ekonomska vzgoja delavcev. Posledice te vzgoje se pozitivno kažejo v delu delavcev in ostalih nameščenecv, posebno pri upravljanju podjetij in vsega narodnega gospodarstva.

Pri ekonomski vzgoji v Jugoslaviji moramo pozitivno vrednotiti njeno ozko povezanost s prakso socialistične izgradnje.

2. Delavski sveti, ki upravljajo podjetja, se nam zdijo zelo demokratična oblika upravljanja socialistične lastnine proizvodnih sredstev. Ta oblika na zelo primeren način uvaja v upravljanje gospodarstva široke plasti delovnega ljudstva in jih postopoma vzgaja za popolno upravljanje vsega narodnega gospodarstva. Nadalje so delavski sveti pripravna oblika za spajanje posameznikov z interesi kolektiva, s čimer se jako spodbuja proizvodnja in gospodarska aktivnost delavcev.

3. Naša dežela, ki je v desetih letih svojega socialističnega razvoja dosegla znatne gospodarske uspehe, je na socialistični materialno-tehnični osnovi pristopila k izvajanju široke decentralizacije upravljanja narodnega gospodarstva in države ter k nadaljnjemu razvoju socialistične demokracije. V teh dveh tendencah razvoja vidimo glavne notranjepolitične naloge naše Českoslovske republike.

4. Na sedanji stopnji graditve socializma, ko rešujejo vse socialistične dežele važne naloge v izgradnji, ima izmenjava izkušenj in proučevanje vseh oblik

DELEGAT IZ BOLGARIJE:

PREKO DELAVSKIH SVETOV SE JAVLJA ŠIRŠA USTVARJALNA SAMOINICIATIVA IN ENERGIJA DELOVNIH LJUDI

1. Svoje zanimanje sem usmeril predvsem na oblike izvenšolske ekonomske vzgoje delavcev. Imam vtis, da je v teh oblikah vključeno veliko delavcev in da so dosežni rezultati lepi. Tovariši si prizadevajo, da bi se otresli šablon v vsakem podjetju. Posebno pazljivo so do vprašanj, ki zadevajo bistvo delavskih svetov, normiranje, plačni sistem in zaposlitev. Skrbje tudi za splošen dvig kulturne ravni delavcev.

2. To je predvsem višja stopnja decentralizacije v zastavljanju in reševanju ekonomskih nalog. Po delavskih svetih je doseženo popolno vključenje skoraj vseh delavcev v direktno upravljanje podjetja. Na ta način morejo globoko prodreti v ekonomsko podjetja in bolje odkriti vse obstoječe možnosti. Na tej osnovi se širše javlja ustvarjalna samoiniciativa in energija delovnih ljudi.

Jasno je videti tudi to, da delavski sveti usmerjajo proizvodno dejavnost podjetja v skladu

z zahtevami trga. To pa ustvarja večjo operativnost in gibčnost vodstva. Pri tem pa ostaja vprašanje, če izvajanje tega načela v vseh sektorjih materialne proizvodnje (sem spadata težka industrija in transport) v določenih primerih ne privede do nasprotja med interesi podjetja in interesi narodnega gospodarstva (razen če država po neki centralno dirigirani politiki cen ne regulira dopustnih odklonov).

3. Najvažnejši družbenopolitični problemi, ki jih v naši deželi mora reševati delavski razred, so zajeti v izpolnjevanju odlokov (sklepev) VI. kongresa Bolgarske komunistične partije, ki zahteva še večjo proizvodnost dela in zmanjšanje proizvodnih stroškov, kar je pogoj za vidno izboljšanje materialnega položaja delovnih ljudi. V kmetijstvu je glavna naloga, da se še poveča donos žitaric in produktivnost v živinoreji. Postavlja se tudi naloga, da se odpravijo slabosti v plačnem sistemu nekaterih kategorij delavcev, kot na primer tekstilnih. V območju komunalnega gospodarstva je važna naloga, da se bolj razširimo gradnjo stanovanj. V ta namen je treba dajati državljanom, ne glede na velike državne gradnje ter gradnje ljudskih odborov, dolgoročne kredite pod ugodnimi pogoji.

4. Za sistem delavskega samoupravljanja se mi je vzbudilo izredno veliko zanimanje. Vneto sem poslušal vse razlage in sem tudi sam stavil mnogo vprašanj, ki so zahtevala razjasnitve z vseh mogočih strani. Zadovoljen sem z vsem, kar sem zvedel. Menim pa, da se da v tej smrti še mnogokaj naučiti. Zato z zadovoljstvom pozdravljam vsakršen način in sredstvo, ki mi omogoča, da svoje znanje v tem območju razširim in poglobim.

Kosta Pargelov, lektor Ekonomskega inštituta »Karl Marx«, Sofija, Bolgarija

DELEGAT IZ KITAJSKE:

PRIPRAVLJENI SMO IZMENJATI IZKUŠNJE Z JUGOSLOVANSKIMI DELAVCI IN SE TAKO UČITI DRUG OD DRUGEGA

1. V času, ko je zasedal mednarodni seminar, smo imeli priložnost razpravljati z mnogimi tovariši iz delavskih svetov iz Rafinerije nafte, iz gradbenega podjetja »Jadran«, iz ladjedelniške tovarne »Tretji maj« in iz trgovskega podjetja »Nama« ter smo prisostvovali zasedanju delavskega sveta v Rafineriji nafte. Ugotovil sem, da se delovanje delavskega sveta značilno izraža v polnem razvoju demokratičnega upravljanja, ki je dvignilo delovno iniciativo in čut odgovornosti. Čutim, da tu tiči pomembnost ali potreba široke ekonomske izobrazbe delavcev.

2. Želo se zanimam za sistem delavskega samoupravljanja in čutim, da so izkušnje v tej

smeni, kot si jih pridobivajo jugoslovanski delavci, velike važnosti za konstituiranje le-teh v socialistični družbi.

3. Na Kitajskem so za sedaj najpomembnejše socialne in ekonomske naloge kitajskega delavskega razreda v predčasni izpolnitvi prve petletke in v pripravah za drugo petletko na osnovi odločilne zmage, ki smo si jo pred kratkim izbojevali v socialistični revoluciji.

4. Pripravljeni smo, da menjamo izkušnje z jugoslovanskimi delavci in da se učimo drug od drugega, kajti v izgradnji socializma imamo skupen cilj.

Chen Yung-wen, glavni urednik »Kungjan Tibao« (delavski dnevnik), Pekin, Kitajska

Skupina udeležencev seminarja

DELEGAT IZ ITALIJE:

V MOJI DOMOVINI SE VSI UKVARJAJO Z DRAMATIČNIM PROBLEMOM BREZPOSELNOSTI

1. Razgovor z jugoslovanskimi tovariši in obiski v nekaterih podjetjih na Reki so me nedvomno prepričali, da se Jugoslavija na vseh področjih resno trudi, da bi dala delavcem in posebno tistim, ki so izvoljeni od njih in ki so neposredno sodelovali pri upravi podjetij, moderno gospodarsko vzgojo.

Seveda še obstajajo v podjetjih, ki smo jih obiskali, določene neenakosti v ekonomski izobrazbi kadrov. Kot so nam povedali sami sindikalni voditelji, s katerimi smo delali v Mednarodnem seminarju, si bo treba še resno prizadevati, da bo postavljena ekonomska vzgoja v središče pouka, ki ga dobivajo delavci znotraj podjetij. Morda obstaja problem, kako bi ekonomskemu oblikovanju kadrov dali polno državljansko pravico v življenju podjetja na primer s tem, da bi organizirali pouk, vsaj deloma, tudi med delovnim časom. Diskusije, ki so v teku, in važni ukrepi, ki so jih že storili, dokazujejo, da so jugoslovanski delavci že sposobni naglo premagati te ovire in težave.

2. Med najbolj presenetljivimi značilnostmi delovanja delavskega sveta, kakor sem ga, čeprav v naglici, lahko proučil ob mojem obisku, bi hotel posebno poudariti eno: skrb, ki jo med drugim vzpodbuja že jugoslovanski sistem samoupravljanja sam in ki navaja vse člane svetov k temu, da si nenehno prizadevajo, kako na stalen in prožen način vzdrževati živ stik z delavskimi množicami, s kolektivom tako, da bo doseženo dejansko sodelovanje vseh pri vodstvu podjetja. To je skrb, ki bo morda tu in tam morala dobiti bolj sistematično in redno razlago (to bo dal lahko v celoti le nadaljnji razvoj v tej smeri). Toda ta skrb obstaja vsepovsod in predstavlja zanesljiv refleks istih norm, ki jamčijo nadzorstvo kolektiva nad delavskimi sveti.

3. Tudi kratka razlaga glavnih ekonomsko-socialnih problemov, pred katerimi se nahaja italijanski delavski razred, bi vsakor zahtevala prostor, ki bi presegal meje tega intervjuja. Naj povem le to, da se v moji

DELEGAT IZ ROMUNIJE:

DELAVSKI SVETI SO BISTVENI DOPRINOS K RAZVOJU INICIATIVE MNOŽIC IN V BOJU ZOPER ADMINISTRATIVNO BIROKRACIJO

1. Lahko sem se prepričal, da se v Jugoslaviji mnogo dela na področju gospodarske vzgoje delavcev. Predvsem je treba poudariti, da neposredna sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij ustvarja zelo ugodne pogoje za razvoj njihovega gospodarskega znanja.

2. Mislim, da dajejo delavski sveti bistven doprinos k razvoju iniciative množic in borbi zoper administrativno birokracijo, kar je ogromne važnosti za napredek nacionalne ekonomije in izboljšanje blagostanja prebivalstva. Seveda nisem imel možnosti, da bi do vseh podrobnosti proučil problem delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji in nameravam te študije nadaljevati.

domovini sučejo okrog dramatičnega problema brezposelnosti. V moji domovini se je izkazalo, da velike industrijske koncentracije in velika zemljiška lastnina kljub nekemu določenemu razvoju tehnike in proizvodnje, ne le niso sposobne na kakršenkoli način rešiti tega problema, marveč predstavljajo s svojo investicijsko in tržno politiko glavno oviro pri takem reševanju problema, ki bi ustrezalo interesom skupnosti.

Okrog demokratične politike večje zaposlitve (agrarna reforma, omejitve oblasti monopolov, neposredno investiranje s strani države itd.) nastaja v zadnjih mesecih vedno jasnejše nasprotje med različnimi stališči, ki obstajajo v italijanskem delavskem gibanju. Kaže, da sta posebno okrepitev in razširitev industrijskega sektorja, ki je pod državno kontrolo (IRI in EVI) in pa koordinacija državne

DELEGAT IZ SOVJETSKE ZVEZE:

PROUČEVANJE OBLIK SODELOVANJA DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU JE NEOBHODNO IN KORISTNO

1. Za ekonomsko vzgojo delavcev je zelo pomembno sodelovanje delavcev pri upravljanju podjetij, občin in države nasploh. Pri tem je potrebno, da je sodelovanje delavcev pri upravljanju zasnovano na čim širših osnovah in da se teži k izoblikovanju ustreznega sistema neposredne ekonomske vzgoje delavcev.

2. Opaziti je veliko zanimanje in aktivno sodelovanje članov delavskih svetov pri delu delavskih svetov in upravnih odborov ter pri reševanju najrazličnejših vprašanj v zvezi z delovanjem podjetja.

3. Najvažnejše družbeno-ekonomske naloge delavskega razreda Sovjetske zveze so: nadaljnji silni razvoj narodnega gospodarstva dežele, vzporedno s tem novo izboljšanje materialnega položaja ljudstva ter nadaljnji razvoj sovjetske demokracije.

4. Sodelovanje delavcev pri upravljanju države in proizvodnje je važen problem in se ure-

politične v energetiki v tem trenutku glavna cilja, kjer bi bilo možno doseči dejansko in stvarno enotnost vsega italijanskega sindikalnega gibanja. Zeleni bi bilo, da bi se ta proces združitev polno razvijal in da bi čimprej pripomogel k rešitvi poglavitnega problema italijanskega gospodarstva.

4. Problemi sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij, ki sem jih imel priložnost globlje spoznati za časa svojega bivanja v FLRJ, so že dolgo predmet razprav, raziskavanj in tudi nasprotnjav ter konkretnih bojov v moji domovini. Prepričan sem, da bo ta tako zanimiva izkušnja samoupravljanja, ki sem ga lahko spoznal v vaši deželi, prinesla novo obogatitev tudi italijanskemu reševanju problemov, ki so v zvezi z delavskim upravljanjem. Osebnostno moram reči, da mi je to, kar sem mogel komaj približno preslušati v teh malo dneh, vzbudilo željo po nadaljnjem raziskovanju.

Tretin Bruno, šef Biroja za delo C. G. I. L., Roma, Italija

DELEGAT IZ NORVEŠKE:

NAJVAŽNEJŠI DRUŽBENOEKONOMSKI PROBLEM, KI STOJI NEPOSREDNO PRED DELAVSKIM RAZREDOM NAŠE DEŽELE, JE DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

1. Kolikor smo se mogli seznaniti s stvarnim stanjem, so rezultati ekonomske vzgoje delavcev v Jugoslaviji dobri in razvoj te vzgoje napreduje hitro.

2. Razpravljanja in delo delavskih svetov daje delavcem in uslužbencem boljše razumevanje njihovega upravljanja in večji interes za njihovo delo.

3. Delavsko samoupravljanje in skrajšanje delovnih ur.

4. Da. In delavska zveza za Norveškem se zelo zanima za jugoslovanski sistem delavskega samoupravljanja.

Al Ottesen, sekretar oddelka za vzgojo delavcev pri sindikatih komunalnih delavcev, Oslo, Norveška.

Harry O. Hansen, sekretar odbora za proizvodnjo Sindikata kovinskih delavcev, Oslo, Norveška

DELEGAT IZ BELGIJE:

NAJIZRAZITEJŠA ZNAČILNOST DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA JE GLOBOKO ZANIMANJE DELAVCEV ZA VSE PROBLEME

1. O tem lahko rečemo:

— da so opravljeni veliki napori, da bi dobili delavci ekonomsko izobrazbo, ali da bi izpopolnili znanje, ki ga že imajo.

— da se zdi, da tisti delavci, ki opravljajo funkcije v organih samoupravljanja, razpolagajo s solidno ekonomsko izobrazbo.

— Vendar pa se zdi, da bo treba še marsikaj storiti. Dokaz za to vidim predvsem v dejstvu, da ima mnogo ekonomsko izobraženih delavcev hkrati več mandatov, včasih pet ali šest, kar se zdi nasprotno pravi demokraciji političnega, ekonomskega in socialnega upravljanja.

2. Najizrazitejše značilnosti se mi zde naslednje: globoko zanimanje, ki ga kažejo člani do

vseh problemov podjetja, bodisi tehničnih, bodisi finančnih ali ekonomskih. Čut odgovornosti do celotne skupnosti, ki se bržčas kaže v rešitvah problema razdelitve zaslužka med plače in investicije.

3. Važen problem je, po mojem mnenju, problem vsklajevanja pridobitev delavskega razreda z vzdrževanjem in izboljševanjem ekonomskega položaja dežele.

Konkretno je ta razvoj pridobitev delavskega razreda osredotočen trenutno v glavnem na uresničitev ekonomske demokracije, zlasti s tem, da odvzema finančni organizmom (ho'd'ng), ki izvajajo velik vpliv na največji del belgijskega gospodarstva, njihov sedanji monopol odločanja.

Po drugi strani pa gre za poglobitev dočlenih za pridobljenih osvojitvev z ustvarjanjem boljših pogojev za funkcioniranje in za kar najboljše izkoriščanje že obstoječih pridobitev (socialno zavarovanje — sveti v podjetjih).

4. Da, živo me zanima. Nameravam se vrniti, da podrobneje proučim politično ekonomsko strukturo Jugoslavije.

Leclerc Jean, svetnik v Centralnem ekonomskem svetu, Woluwe St Pierre Belgija

DELEGAT IZ ZAHODNE NEMČIJE:

IZREDNO SE ZANIMAM ZA DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE

1. Zlasti sta mi vzbudili pozornost aktivnost in navdušenost s kakršno se lotevajo dela vodilni kolegi, ki so pristojni za vzgojo delavcev.

2. Zelo povšeči mi je dobra mešana namestitvev starih in mladih funkcionarjev, precizni odgovori na vsakršna vprašanja ter vesela zavest odgovornosti pri stvari.

3. Starostne rente, 40-urni delovni teden, pravični delež pri družbenih produktih, delovna mesta pri avtomatiji.

4. Izredno se interesiram za delavsko samoupravljanje in upam, da bom drugo leto z nekaterimi kolegi mogel zopet priti.

Prof. dr. Herbert Schmidt, profesor Akademije za socialne vede, Dortmund, Zahodna Nemčija

snjuje v različnih oblikah. Proučevanje teh oblik je potrebno in koristno za vsakogar, komur gre za izpopolnjevanje sistema samoupravljanja delovnih ljudi in za nadaljnji razvoj demokracije.

Leonid Kostin, pomočnik direktorja Višje sindikalne šole, Moskva, Sovjetska zveza

DELEGAT IZ MADŽARSKE:

ZELO DOBRO IN PRAVILNO JE, KER POSVEČAJO VELIKO POZORNOSTI PRIPRAVAM ZASEDANJ SVETA

1. Po mojih izkušnjah je šolanje delavstva, predvsem ljudskogospodarsko izobraževanje, dobro razvito. Po mojem mnenju so direktne kot indirektno oblike, v katerih je ekonomsko izobraževanje mogoče, naravnost močno razširjene.

2. Govoril sem s člani več delavskih svetov in sem se tudi udeležil zasedanja nekega delavskega sveta. Bistveni del članov sveta se odločno zanima za vprašanja vodenja podjetja ter za urejevanje gospodarskih problemov podjetja. Menim, da je zelo dobro in pravilno, ker se polaga veliko pozornost pripravam zasedanja sveta. Na ta način se morejo člani sveta temeljito pripraviti na razpravo.

3. V sedanjem stadiju socialistične izgradnje v moji domovini je glavna naloga nadaljnja demokracizacija.

4. V Jugoslaviji je delavsko samoupravljanje doseglo po-

membne rezultate. Prav tako kot to metodo pa je koristno proučevati tudi druge, socialistični izgradnji lastne oblike, da se najde s tem najboljša pot.

Somogyi Laszlo, Odbor Centralnega sveta sindikatov, Budapest, Madžarska

向斯洛文尼亚工人致敬!
陈用文
956.9.26
Faksimile pozdrava kitajskega delegata
Pozdravljam delavce Slovenije! — Chen Jung-wen

OKLOPNI vlaki

Brzovlak proti Zagrebu in Reki je na beograjski železniški postaji čakal na prometnikov znak za odhod. Množica potnikov, ki so potovali na dopust, se je gnetla okrog vagonov ter iskala prostora v že prenatrpanih kupejih. Sonce, tisto neusmiljeno avgustovsko sonce, je žgalo po peronu.

Ob vagonih je hitel gor in dol stasit moški, kot da nekoga išče.

— Halo, tovariši! je potrkal ta možak na okno vagona in si medtem brisal potne srage.

Iz kupeja se mu je odvalil starejši potnik, resne in dostojanstvene zunanosti.

— Slišite, prijatelj, tovariši, pri vas je morda kak nezaseden prostor?

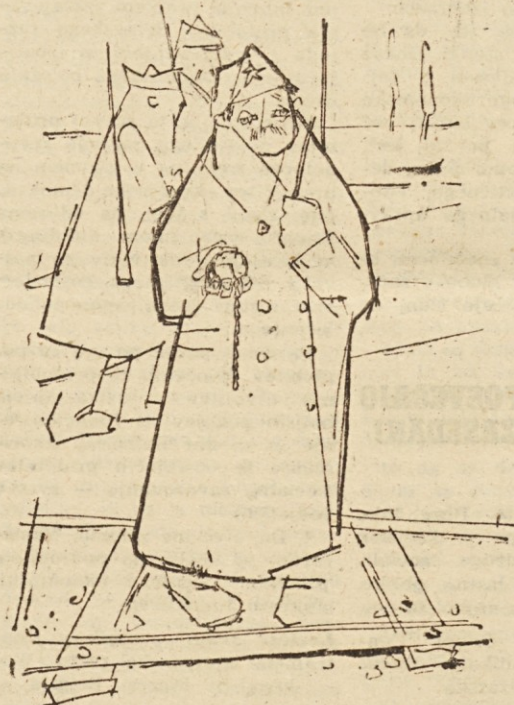
— Je, je, prijatelj, mu odgovori sivolasi potnik, ki je držal prav tačas časopis v rokah.

— Bi bili tako prijazni in bi ta sedež prihranili zame?

— Seveda, kar pridite! Takoj vstopite!

— Najprej moram po prtijago, ki sem jo pustil na hodniku sosednjega vagona. Prosim vas, prihranite ta prostor, za gotovo. Vzemite moj klobuk in ga postavite na prazen sedež, izdavi iz sebe ves preznojen možakar, pomoli svoj klobuk skozi okno in steče po prtijago.

Prometnik je s tisto palico pod pazduho, s katero bo dal vsak čas znak za odhod, počasi korakal po raz-

beljenem peronu! Nekaj mladih parov se je še za slovo poljubilo, neka starca z ruto na glavi pa je izvlekla velik robec, da bi pomahala vnucom, ki so odhajali na morje.

Vlak se je že premikal, ko je prisopihal v kupe silak z dvema težkima kovčkoma.

— Je tu moj klobuk?

— Kar naprej, se nasmeje potni znanec ob oknu. Dekle dvajsetih let, prav gotovo kakšna študentka, in starejša žena — nemara njena mati — sta se odmaknili, da bi imel široki prišlec dovolj prostora. Ta je najprej položil vso prtijago na polici, da bi napravil prostor za svoja kovčka, ter ju končno z muko spravil gor. Potem je odložil suknjič ter se globoko oddahnil, ko da se mu je odvalil kamen od srca.

— Eh, kako so navalili. Povsod se prerivajo, gneča kot v konzervi za sardine, je zagodrnjal prišlec bolj sam zase. Človeku začne vse presediti, ko pomisli, koliko mora pretrpeti, preden prispe v letovišče. Nisem se nadejal, da bom sploh dobil sedež. No, vendar sem imel srečo.

— Res ste jo imeli, pripomni železničar, sopotnik.

— To je prava premija, mu odgovori silak in se obrne proti tistemu, ki mu je prihranil sedež.

— Oprostite, sem še vedno ves poten in zadihan. Vam se nisem še niti zahvalil. Dovolite, da se seznaniva.

— Jakovljevič, se predstavi sivolasi potnik in mu ponudi roko.

— Pavlovič. Najlepša hvala za uslugo, odvrne silak.

Vlak je že peljal čez železni savaški most in se vse bolj odmikal od Zemuna po nepregledni sremski ravnini, ki je pod žgočim avgustovskim soncem povsem porumenela. Potniki in kupeju so brali časopise in si na

ta način krajšali čas. Dekle je reševalo križanko in je, kadar se ji je zataknilo, poklicala mater na pomoč.

Branko Pavlovič je dvignil oči od časopisa, pogledal v strop, nato pa se obrnil proti sivolasemu sopotniku, kot da se je prav ta čas nečesa domislil.

— Kako ste rekli? Jakovljevič se pišete?

— Da, odgovori Stevan Jakovljevič povsem mirno.

— Ste s tistim pisateljem Jakovljevičem kaj v sorodu?

— S katerim?

— Eh, s tistim, ki je napisal »Srbsko trilogijo«. Saj ga pozna ves svet. Prav gotovo ste že slišali zanj.

— Mislite na Stevana Jakovljeviča?

— Seveda, prav njega mislim.

— Njega zares poznam. Celo prav dobro ga poznam, ker sem to — jaz, mirno odgovori književnik, in mu je bilo malce neprijetno, ker je obrnil nase pozornost vseh prisotnih, ki so ob teh besedah prekinili branje v pričakovanju nadaljnega razgovora.

Dobrodušni, toda precej radovedni potnik Branko Pavlovič je bil nenavadno prijetno iznenaden, da se je seznanil s človekom, čigar dela je tako rad prebiral. Poznal je vse osebe iz Jakovljevičevih knjig...

Branko je nato naglo sezul čevlje — da bi ne umazal sedeža — stopil nanj, odprl kovček in privlekel na dan steklenico slivovke, ter zelo prisrčno ponudil književniku požirek. Nato se je začel na dolgo in široko zanimati za dogodek iz prve svetovne vojne in za vse podrobnosti o junakih, ki jih je opisal Jakovljevič v svoji knjigi. Nenavadno je bil vznemirjen, ko mu je pisatelj povedal, da je vse osebe v »Srbski trilogiji« krstil s pravimi imeni. No, Branko je bil nenadno in mu vprašanj ni manjkalo. Stevanu Jakovljeviču je bilo precej neugodno, ker je moral govoriti o sebi. Poskušal je razgovor speljati na druge stvari ali osebe. V tem mu je priskočil na pomoč konduker, ki je prišel pregledovati vozne karte. Pavlovič je potegnil svojo karto iz žepa, konduker pa ga je vprašal, kako da ima pravico do četrtinske karte. Branko mu pojasni, da ima Partizansko spomenico. Pisatelj Jakovljevič je, ne da bi čakal, da bi ga radovedni sopotnik še nadalje vpraševal, brž sam ogovoril Pavloviča, naj mu pove kakšen doživljaj iz revolucije.

— Jaz, tovariši Jakovljevič, ne znam lepo pripovedovati. Pa tudi nimam o čem, odgovori skromni bivši partizan. Vojna je vojna, to veste sami.

— Prav gotovo ste kaj zanimivega doživeli, pripomni pisatelj.

— O čem naj vam govorim? Nisem človek, ki bi znal resnične dogodke zaviti v lepo, slikovito besedo.

— Dobro, dobro, reče Jakovljevič, saj nam ni treba povedati romana ali povesti, povejte nam tako, preprosto, tako partizansko, se dobrodušno nasmeje književnik.

Branko Pavlovič se globoko zamisli, pogleda v strop, potem pa skozi okno po prostrani ravnini, po od sonca ožgani travi. V mislih je taval po preteklosti in iskal zanimiv dogodek iz svojega partizanskega življenja. V štirih letih vojne je bilo brez števila doživljajev, in še kakšnih. Toda on je hotel izbrati enega izmed najzanimivejših. Ni se hotel osramotiti pred pisateljem in ostalimi sopotniki. Ko se je razgledoval po sremski ravnini, se je spomnil nekega dogodka prav s te proge.

— Ne vem, če bo to pripovedovanje zanimivo, toda pokazal vam bom kraj, kjer se je to dogodilo. Bilo je v Slavoniji, reče Branko Pavlovič in začel pripovedovati.

»Bila je pozna jesen 1942. leta. Moja četa štiridesetih mož se je ustavila takrat v nekem slavonskem gozdu kakšnih deset kilometrov od proge, ki pelje iz Zagreba proti Slavonskemu Brodu. Pravkar smo se vrnili z akcije, v kateri smo vrgli v zrak neki most, in zdaj je prišel čas kratkega počitka. Bili smo lačni in prezeblji, ko mi je pripeljal stražar v šotor dva mlada fanta.

— Tovariši komandir, pravi stražar, ta dva pravita, da bi rada govorila s teboj. Nekaj važnega, pravita, da je.

— Kaj je fanta, ju vprašam in ju merim od nog do glave. Bila sta lepo oblečena in nežne zunanosti.

— Torej, vi ste komandir, vpraša eden izmed njiju, ki je zbral več poguma.

Prikimam in ju vprašam, od kod prihajata.

— Poslal naju je Gavra Vezic in nama naročil, naj vam sporočiva, da bo peljal tod zjutraj točno ob petih brzovlak, v katerem bo ustaški vodja in šef policije Paović. Ukazano vam je, da vlak počakate in Paoviča likvidirate. To nama je naročil Vezic in dejal, naj se oba priključiva četi.

— Kaj pa sta vidva?

— Studenta sva iz Zagreba, sicer pa sva doma iz teh slavonskih krajev, je spet odgovoril pogumnejši.

— Sta politično opredeljena, ju vprašam.

— Sva iz iste skojevške organizacije, odgovori mladenci s polizanimi plavimi lasmi.

— Kako ti je ime?

— Bora! Mojemu tovarišu je ime Vlado.

Premeril sem ju od glave do pet. Preveč sta bila podobna nekakim mladim salonskim komunistom, debatnim skojevcem. Bilga sta brez papirjev in tudi od mojega dobrega tovariša Vezića nista prinesla pismenega obvestila. Vezić mi je redno pošiljal poročila o gibanju ustašev ali o njihovih namenih. Res, pismenih poročil ni nikdar pošiljal. Ta trenutek pa bi mi bilo ljubše, če bi videl črno na belem, da ju je on postal. Porodila se mi je iskrica nezaupanja, suma. Da nista nekakšna ustaška elementa? Nas hočeta speljati v kakšno zasedo? Proučeval sem ju, ocenjeval in opazoval vsak njun gib. Mesec dni pred tem se mi je prikradel nekakšen domobranec, ki ga je, na srečo, prepoznal nekdo iz moje čete. Odkrili smo, da je vohun. Zato sem postal opreznější. S prihodom Bore in Vladota sem bil zares v velikih dvomih. Če nasledem kot kakšen navnež, bodo padle glave vseh iz moje čete. Ni šala igrati se z življenji štiridesetih dobrih borcev, skoraj vseh komunistov in skojevcev. Kako vražji je ta partizanski čas! Na vsakem koraku oprezuješ za sovražnikom, da bi ga uničil. Toda tudi on povsod nastavlja zasede, da bi te strl.

— Imata orožje, prekinem razmišljanje.

— Nimava, odgovori plavalasi.

— Kaj, prišla sta v partizane kot po jagode. Pripomnim. Če se hočeta bojevati, morata imeti kaj, da se bijeta.

— Veva to, tovariši komandir, reče Vlado. Mislila sva, da se bova v četi oborožila.

— Hm, prijatelja, še nimamo dovolj orožja. Oborožimo se šele po napadu na sovražnika. Orožje in municijo si vzamemo od Nemcev in ustašev in jih točemo z njihovim orožjem. Tako se bosta morala tudi vidva oborožiti. Toda, dovolj besed! Odpočijta se za kakšno bukvijo, kajti po polnoči gremo v akcijo.

Bora in Vlado sta polegla poleg bukke. Poklical sem stražarja in mu ukazal, naj budno pazi nanju, da ne bi kam odšla. Sam zase pa sem razmišljal: Če imata nalogo, da nas speljeta na led, da nas postavita sovražniku na muho, bosta prva onadva plačala. Pobil ju bom kot psa.

Blížala se je polnoč. Niti očesa nisem zatisnil. V meni se je porajala neka slutnja, da se bo zgodilo nekaj hudega. Zanimivo je, da opreznega človeka instinkt nikdar ne vara. Čeprav sem se premišljal, da bi krenil v akcijo, sem le sestavljal načrte za napad na brzovlak. Na misel so mi prišli potniki, ki se bodo peljali v njem. Če postavim mino pod tračnice in pustim, da jo povozi lokomotiva, se prav lahko zgodi, da bo umrlo stotine nedolžnih ljudi. Pomislim: »Revolucija zahteva žrtve. Brez njih ni zmage.« Da, lahko je frazariti o žrtvah, toda nesmiselno je rušiti in ubijati več kot je treba. Konec koncev so lahko v tem vlaku tudi mnogi naši ljudje in simpatizerji, da bi umrli zaradi ene ustaške barabe navadni ljudje, celo kakšen naš človek — e, to je nesmiselno. Sestavil sem načrt, da bom vrgel progo v zrak takrat, ko bo vlak oddaljen od mine kakšnih dve sto metrov tako, da bo lahko strojevodja ustavlil kompozicijo. Mi pa bomo potem obkolili vlak. Se prej pa bom ukazal pretrgati vse telefonske in telegrafске zveze. Zdelo se mi je, da je to najboljši načrt. Z njim se je strinjal tudi četni komisar.

Takoj po polnoči sem ukazal zbuditi moje partizane, da bi krenili na pot. Poklical sem stražarja, ki je pazil

na prišleca. Povedal mi je, da sta Bora in Vlado ves čas nekaj šepetala in da nista spala. Kazal je, kako sta pazila, da bi se jima zimski plašči ne umazali in kako jima je bila zemlja na ležišču trda. Je to prva noč novega partizana, prelomnica v njunem življenju ali pa slaba vest z lokavimi načrti? Odgovora na to zame tako zapleteno vprašanje nisem mogel najti. Naj sploh gremo v akcijo, sem premišljal, čeprav so bile priprave za premik že pri kraju. V partizanski vojni je treba pogosto tvegati. Sicer pa, šli bomo, sem si dejal. Partizani niso bojzljivi.

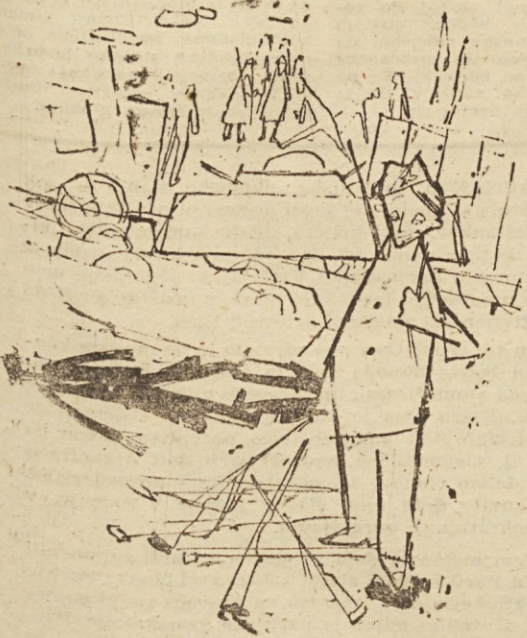
Ker je bilo vse tako negotovo, smo določili močne patrulje predhodnice. Šli smo zelo oprežno. Na progah smo bili že okrog štirih zjutraj. V temni noči se ni videlo skoraj ničesar. Vedel sem le, da sem svojih štirideset borcev razporedil po prostorni ravnini, odkoder je bilo do najbližjega gozda skoraj dobro uro hoda. Pusta ravnina! To je najslabši zaveznik majhnega števila borcev. Vkopali smo se, kolikor smo le mogli. Minute so tekle tako počasi, da se mi je zdelo, da je večna negotovost najhujša kazen. Vse je bilo mirno. Vsa sreča, da začenja svitati šele po peti uri. Če bomo naglo opravili, bomo dosegli gozd še v polmraku.

Pogledal sem na uro. Deset minut čez pet. Bilo mi je kot da sem na trnju. Kdo ve kolikokrat sem preveril, če so mine dobro postavljene. Končno se je v daljavi zaslišal ropot težkih koles in nato žvižg lokomotive. Sopihanje stroja... š-š-š-š-š... je bilo tako naglo kot bitje mojega srca. Živci so mi drgetali. Ko je bila lokomotiva oddaljena od mene okrog sto metrov, sem užgal mine. Odjeknila je eksplozija. Zavore so zaškripale tako močno, da so letele iskre izpod koles. Stroj je pripolzel do porušene proge in počasi legel v luknjo na kraju eksplozije. Nikomur se ni nič pripetilo. Moji borci so obkloplili vlak. Nekaj ustašev se je takoj predalo. Razorožili smo jih in začeli legitimiranje. Iskali smo Paovića. Nismo ga mogli najti. No, našli smo neko drugo veliko ustaško zver, toda to ni bil tisti, zaradi katerega smo šli v akcijo. Poklical sem Bora in Vladota.

— Slišita, pa sta gotova, da se je oni pisal Paović, sem ju vprašal še vedno ne povsem prepričan, da ju je poslal tovariš Vezic, moj stari dobri znanec in prijatelj, partijski delavec iz Zagreba.

— Sigurna sva, tovariš komandir, odgovorita oba naenkrat, držec v rokah male karabinke, ki sta ju odvezela ujetim ustašem.

Ukazal sem, naj se legitimiranje ponovi. Sklenil sem, da najdem tega gada, ki je moral povzročati veliko skrbi tovarišem v Zagrebu. Minulo je še pol ure. Skoraj povsem se je že zdaniilo. Kompozicija brzovlaka je stala nepoškodovana, toda bila je nesposobna, da bi se premaknila v katero koli smer. Okrog vagonov je stržarila partizanska četa, nekaj borcev pa je legitimiralo potnike. Z nestrpnostjo sem pričakoval poročila, če so našli Paovića. Toda namesto poročila, sem z druge strani proge, od Slavonskega Broda sem zaslišal ropot nekakega vlaka, toda z nenavadnim zvokom, ko da prihaja motor na bencinski pogon.

Napenjal sem oči in imel sem kaj videti. Kot gosnica nam je hitel nasproti zelenosivo pobarvani oklopni vlak. Ves je bil kot jež naboden s cevmi mitraljezov in pušk. Obrnil sem se proti gozdu. Časa za umik ni bilo več. Na praznem prostoru bi nas Nemci prav lahko posekali. Borcem sem ukazal, naj zavzamejo položaje, ki sem jih razvelel kakih 600 metrov ob obeh straneh proge. Domislil sem se mojih zlih slutenj, da ne bo vse v redu. Nekdo je moral obvestiti Nemce, ali pa so oni že prej vedeli za to našo akcijo. Torej, — izdaja. Moj sum v Vladota in Bora je bil upravičen. Sta ona kriva? Pogledal sem, kje sta. Bila sta povsem na levem krilu, skoro sama, odvojena od ostalih borcev.

Iz oklopnega vlaka so zaropotali mitraljezi. Vražje so nas tolkli. Tu nam ni več rešitve, sem si dejal in bi se raje živ pojedel, ker sem vso četo poslal v tako nevarnost. Sibali nas bodo toliko časa, dokler ne bodo ocenili naše moči, potem pa bodo planili iz vlaka, če jih je veliko, ali pa bodo poklicali po pomoč in nas uničili kot podgane. Prepričan sem bil, da so nas speljali v zasedo. Ko bi se le mogel maščevati nad tistima, ki sta nas potegnili v to kašo. Iz oklopnega vlaka pa je kot noro padalo po nas. Dvignil sem glavo in pogledal na levo krilo. Videl sem Bora in Vladota, kako polzita in bežita z bojnega polja. Glej čudo, Nemci niso tolkli po njiju. »Umazala bosta samo svoje zimske suknje, ki ju bosta v Zagrebu zamenjala za mondenske,« sem se jezil, čeprav me ni nihče slišal. Strašno me je žgalo, da sta se tako poceni izvlekla. Lahko se bosta nam mrtvim smejala, da smo bili tako neumni, in jim tako navno nasledil. Stisnil sem zbrojevko in palil, dobro pazet, da spravim vsako kroglo skozi odprtine oklopnega vlaka. Le mrak bi nam pomagal. Toda do noči je še daleč. Do takrat bomo že prav gotovo med pokojniki. Vrag naj vse skupaj odnese. Borili se bomo do zadnjega naboja, do poslednje kaplje krvi. Svoje življenje bomo drago prodali.

Kakšnih petdeset metrov od mene zaslišim vzklík. Neki mlad partizan je bil ranjen. Torej, se je že začelo. Prvi zadetek je že tu. Na vso moč sem zaklical, naj nihče ne zapusti zaklona. Začel sem razmišljati, da bi vse borce naenkrat dvignil iz plitkih rogov in da bi se v teku umaknili. Morda bo vsaj kdo ostal živ. V vojni ne zadene vsaka krogla. V meni je vse vrelo. In vendar, takega ukaza nisem mogel dati. Bila je strašna obsodba lastnih borcev.

Naenkrat je iz iste smeri, od koder je prišla blindirana kompozicija, zasopihala lokomotiva. Zdrzil sem se. Prav gotovo sta onadva sporočila sovražniku, kakšen položaj je tu. Torej, sovražniku prihaja okrepitev. Začudo, lokomotiva je bila sama. Brzela je vse hitreje in hitreje... Ta-pa, ta-pa, ta-pa, ta-pa, ta-pa, po tej slavonski ravnini. V največji brzini je s strahotno silo butnila v oklopni vlak in blindirane vagonne. Trčenje je bilo strašno. Oklopni vagoni so leteli drug čez drugega. Skočil sem ves nor od veselja in zaklical: Juriš!

Obrnilo se je, kakor se niti v sanjah ne bi mogel predstavljati. Osemdeset Nemcev smo ujeli, uničili oklopni vlak, nabrali celo goro orožja, streliva, šotorov in hrane. Nekaj potnikov iz brzovlaka se nam je pridružilo. Mnogi med njimi so mislili, da smo odlično sestavili načrt tega napada, ne vedoč, kako je vsa ta borba potekala.

Kaj se je zgodilo, kakšen čudež nas je rešil gotove smrti in nam pripravil tako veliko zmago, mi ni bilo jasno.

Partizanska četa je sedaj z več kot štiridesetimi borci krenila proti gozdu, kjer naj bi bil kratek odmor. Razen enega ranjenega nismo imeli nobene žrtve. Dva sta dezertirala, čeprav takih ne potrebujemo. Dobili smo šestorico novih. V gozdu sem pregledal svojo četo. Borci so bili izredno dobro razporejeni. Prevzel me je prijeten zmagovit občutek, kakršnega ves čas vojne nisem doživel.

Medtem ko sem užival v zmagi, sta se približevala gozdu dva človeka. Šla sta počasi, korakoma, noseč male karabinke na ramenih. Bila sta Bora in Vlado. Nasproti sem jima poslal trojko, ki sem ji ukazal, naj ju razorože in pripeljejo sem. K sebi sem poklical četnega komisarja. Z njim sem se hotel dogovoriti, kako naj vsem borcem za vzgled kaznujemo dezerterte, morda celo ustaške vohune. Komisarju sem predlagal, da ju ustrelimo. Partijski voditelj čete je nedoločno pokimal z glavo, se zamislil in dejal, da ju je treba prej zaslišati.

— Toda ona sta pred očmi vseh borcev dezertirala, ko je bilo najtežje, sem povisal glas, globoko prepričan, da so mojega mnenja tudi vsi borci.

— Vem, to sem tudi jaz videl. Toda, kljub temu ju je treba zaslišati, reče mirneje komisar.

Nekaj borcev, ki so stali v najini neposredni bližini, je napelo ušesa in poslušalo najin razgovor; ostali pa so opazovali, kako tista trojka vodi razorožena dezerterja. Bora in Vlado sta korakala naprej, toda bila sta malce preplašena. Vsa kri jima je zginila z lic. Čeprav sta držala roke v žepih svojih umazanih sukenj, vendar sta se tresla, kot da imata vročino. Veliko začudenje si jima lahko prebral na licih. Prese-netil ju je sprejem.

— Četa mirno, sem ukazal. Pred nama se nahajata Bora in Vlado, dva dezerterja, ki sta zapustila bojno polje v trenutku, ko nam je bilo najtežje. Pustila sta nas v negotovosti, pobegnila sta od nas, ko nam je pretila največja nevarnost, da vsi do zadnjega pademo. Sedaj, po boju, sta se spet vrnila. Kdo sta? Kaj iščeta v naših vrstah, ki jih tako nesramno zapuščata v najhujših trenutkih? Sta to lahko partizana? Ali ne zaslužita pravične kazni zaradi prekrška, dezertertva in netovarištva? Tovariši borci, o tem odločite sami!

Bora in Vlado nista mogla prvi hip izgovoriti niti besedice. Borci so bili gotovi, da bosta ta dva dezerterja vsak čas zaključila svoje življenje. Izneverila sta se tovarišem v odločilnem trenutku.

— Tovariš komandir, je komaj iztisnil iz sebe Bora, midva nisva dezertirala. Izvršila sva le neko nalogo, ki jo pa nama res ni nihče postavil.

— Postavil! Sem vzkliknil. Izdala sta nas, vidva. Ali imenujeta beg s fronte, iz boja »nalogo«!

— Kakšno nalogo sta izpolnila, tovariša, ju je mirneje ogovoril komisar. Povejta tovarišu komandirju, meni kot komisarju in vsem ostalim tovarišem borcem.

Vlado je stopil h komisarju s kapo v roki in s tihim glasom, ki je še drhtel od razburjenja in strahu, dejal:

— Tovariš, Bora in jaz sva doma iz teh slavonskih krajev. Poznava jih zelo dobro. Ko sva videla, kakšen je položaj, ko je prišel oklopni vlak, sva šla proti prvi železniški postaji. S položaja sva se, kot ste vsi videli,

lahko izvlekla. Toda, to ni bilo dezertertvo. To je bil naš na hitro roko skovan načrt. Na prvi železniški postaji sva dobila strojevodjo in kurjača na manevrki. Bora je stopil k njemu in držal puško pod suknjo. Po peronu sta korakala dva Nemca. Bora je vprašal strojevodjo, kako se požene lokomotiva. Ta mu ni hotel odgovoriti. Ko pa je videl puško, nas je oba vzel na lokomotivo in odpeljal okrog pet sto metrov s postaje. Tam nama je pokazal, kako daš lokomotivo polno paro. Strojevodja, kurjač in jaz smo izstopili iz lokomotive, Bora pa je ostal na njej sam. Potegnil je ročico, dal polno paro in skočil s stroja. Lokomotiva pa je odbrzela proti oklopnemu vlaku.

— Mislim, da sva dobro napravila, je skromno zašepetal Bora.

— Povsem dobro sta napravila, jima je odgovoril komisar.

Prikrat v življenju sem se počutil strašno poraženega. To je bil hud udarec zame po veliki zmagi. Pred njima sem se počutil kot krivec. Nisem se mogel premagati. Stekel sem proti njima in ju poljubil ter jima tiho dejal: »Tudi zvičajni so nam potrebni, ne samo hrabri.« Komisar je slišal mojo pripombo in me popravil: »Nista zvičajna, marveč dobra taktičarja. Položila sta prvi partizanski izpit.« Na licih vseh borcev je zasijal tovariški nasmeh. V Boru in Vladotu so videli dva borca, ki sta omogočila veliko zmago.

Brzovlak, v katerem je Branko Pavlović pripovedoval svoj vojni doživljaj, je brzel že skozi Slavonijo.

— Glejte, takšen teren je bil tam, kakor tale tule, raven, prostran, z gozdom na robu, kot je tisti tamle, Pokaže Pavlović. Niti miš se na takem polju ne bi mogla skriti pred cevmi mitraljezov iz oklopnega vlaka.

— Zelo razburljiva pripoved, pripomni Stevan Jakovljević.

— Ja, tovariš Jakovljević, ne znam tako dobro pripovedovati kot vi, odgovori skromni Branko Pavlović.

— Če bi kak stenograf zapisal vse to, kar ste vi sedaj pripovedovali, bi pod zgodbo z veseljem podpisal Steva Jakovljević, se nasmeje ugledni književnik.

— Nikar, se zasmeje dobrodušni bivši partizan, izviše robec in si obriše potno čelo.

Bila je huda vročina. Ljudje so potovali na dopust. Nekaj izmed njih jih je spetoma slišalo utrinek iz slav-nih dni narodnoosvobodilnega boja.

Kelja Atanasijević

(Ta zgodba je napisana tako, kot mi jo je Čika Steva Jakovljević sam pripovedoval po njegovem resničnem dogodku v vlaku. Ostala imena so zamenjana.)

ZDRUŽITEV ITALIJANSKIH SOCIALISTOV IN

SINDIKALNA ENOTNOST

V Italiji je zadnje čase veliko govora o združitvi socialistične in socialnodemokratske stranke. O tem je razpravljala celo Socialistična internacionala. Vzoredno s tem pa je stopilo v ospredje tudi vprašanje združitve sindikalnih central.

V razpravah med socialisti in socialnimi demokrati so zadnje čase dostikrat navajali — tako piše naše glasilo »Rad« — da je združitve sindikatov eden izmed ka-

mnov spotike, ki preprečuje združitve italijanskih socialistov. Socialni demokrati, katerih pristaši so organizirani v Zvezi italijanskih delavcev, sindikalni centrali, ki je po vpjivu in številčni moči precej izza levičarske Generalne konfederacije dela in demokristjanske Konfederacije svobodnih sindikatov, predlagajo novo organizacijo, ki bi bila neodvisna od strankarskih vplivov. Nennije socialisti, ki predstavljajo enega izmed obeh stebrov Generalne konfederacije dela (le-to vodijo komunisti) pa smatrajo, da je le Generalna konfederacija dela tista sindikalna centrala, okrog katere je moč ostvariti sindikalno enotnost italijanskih delavcev.

predstavnikov raznih struj: socialistov, komunistov in socialnih demokratov.

Njihove izjave vsebujejo precej skupnih točk, čeprav se vsak po svoje zavzema za sindikalno enotnost. Socialisti Santi na primer odločno zavrača stališče nekaterih po katerem naj bi združitve obeh socialističnih strank povzročila nov razcep v sindikatih s tem, da bi ustanovili novo sindikalno centralo. Zavzema se za tako sindikalno združitve, ki bi pritegnila v sindikate še tiste delavce, ki so doslej stali ob strani. Ustanovili naj bi »moderno in demokristjansko sindikalno organizacijo, ki bi bila neodvisna od katere koli stranke ali vlade«. Takšna sindikalna centrala pa naj bi bila po Santijevem mnenju Generalna konfederacija dela, zlasti še, ker je generalni sekretar Generalne konfederacije dela di Vittorio zahteval, naj bi »nepristransko revidirali nekatere koncepte, ki so zakoreninjeni v določenih krogih Komunistične partije, glede odnosov do sindikatov in na njihovo povezanost s Partijo«.

O tem živo razpravljajo delavci in člani vseh sindikalnih organizacij. Seveda pa so mnenja zelo različna, dostikrat samo nasprotna, saj gre za vprašanje, ki italijanske delavce že dlje časa tare. Kako globoka je težnja po sindikalni enotnosti, so pokazale tudi nedavne stavke kmetijskih delavcev in železničarjev, v katerih so se znašli enotni delavci vseh treh sindikalnih central.

Verjetno je ta težnja izpodbudila tudi časopis »Lavoro«, glasilo Generalne konfederacije dela, da je na svojih straneh odprlo razpravo o združitvi sindikatov. Zanimali so jo z izjavami treh vidnih

Komunist Pessi naglašaja, da so komunisti odlični poborniki enotnosti, hkrati pa se zavzema za popolno avtonomijo sindikatov, ki naj bi bili neodvisni od katere koli stranke. Na ta način bi omogočili sindikalnim aktivistom, da bi vodili tako politiko, ki bi ustrezala interesom vseh delavcev. Komunisti so pripravljani, tako pravi Pessi, popraviti svoja dosedanja stališča do metod dela Generalne konfederacije dela.

Socialni demokrat Cesari smatra, da je ideja sindikalne enotnosti med italijanskimi delavci že tako zakoreninjena, da bo ostvarjena, čeprav bi se sindikalni voditelji temu upirali. Ostro obsoja težnje, da bi ustanovljali nove sindikalne centrale ter na ta način še bolj razbili sindikalno gibanje v Italiji in takole zaključuje: »Mnogi, ki se nazivajo za demokrate, ne spoštujejo bistva demokracije, ki je v tem, da manjšina prizna, da je manjšina in da na demokrističen način skuša postati večina.«

Vse te izjave so le delček veliko obsežnejše razprave, pričajo pa o tem, da so v Italiji le resno začeli razmišljati o načinih združitve sindikalnega gibanja. Različnih mnenj je še precej, sčasoma pa bodo le morali najti skupne izhodiščne točke. Bližnji kongres komunistične, socialistične in demokristjanske stranke bodo verjetno prinesli marsikaj novega glede načina združitve italijanskega sindikalnega gibanja.

TOVARIŠ TITO odpotoval v Sovjetsko Zvežo

Po enotedenskem obisku prvega sekretarja KP Sovjetske zveze tovariša Nikite Hruščeva v Jugoslaviji, so z njim odpotovali v Sovjetsko zvežo tovariši Tito, Aleksander Ranković in Djuro Pucar. V državnem sekretariatu za zunanje zadeve FLRJ naglašajo, da je ta obisk zasebnega značaja in da je šel tovariš Tito v Sovjetsko zvežo na oddih.

Delegacija KP Italije nas bo obiskala

Dne 6. oktobra bo prispela v Jugoslavijo delegacija Komunistične partije Italije, ki jo bo vodil namestnik generalnega sekretarja Luigi Longo. Za ta obisk so se domenili ob nedavnem obisku Palmira Togliattija v Jugoslaviji.

Delegacija bo pri nas deset dni in bo obiskala nekaj krajev v naši domovini. Med obiskom bodo nedvomno izmenjali poglede na razvoj socializma v posameznih deželah ter stališčih do posameznih mednarodnih vprašanj.

REZULTATI VOLITEV NA ŠVEDSKEM

Socialni demokrati trdno na vladi

Sredi septembra so bile na Švedskem volitve v parlament. Daleč najmočnejši so ostali socialni demokrati, ki so dobili 1.697.746 glasov.

Posamezne stranke so dobile naslednje število glasov in mandatorov: socialni demokrati 1.697.746 in 108 mandatorov, liberali 891.390 glasov in 58 mandatorov, agrarci 362.851 (20), konservativci 620.770 (38) in komunisti 192.072 glasov in 6 mandatorov. Zadnje volitve so bile leta 1952. Od takrat so zlasti napredovali konservativci, ki so dobili 8 mandatorov več, socialni demokrati so izgubili dva mandata, agrarci pa šest, medtem ko so dobili komunisti mandat več.

Po vsem tem sodeč, so največ pridobili konservativci, okrog katerih se zbirajo meščanske sile. Njim je uspelo, da so z demagoškimi gesli o znižanju davkov pritegnili volivce na svojo stran. To je bilo toliko laže, ker socialni demokrati spričo obsežnega programa pokojninskega in zdrav-

stvenega zavarovanja, ki bo stal državo okrog sedem milijard kron, niso obljubili kakršnih davčnih olajšav. Če dodamo k temu še to, da socialni demokrati niso šli v volilni boj s podrobno izdelanim gospodarskim programom, se kaže uspeh konservativcev bolj kot stagnacija socialnodemokratskega tabora, kot to, da bi se volivci opredelili za konservativce.

Ze pred volitvami je nekaj vidnejših socialnih demokratskih voditeljev opozarjalo, da bi se morala stranka orientirati na to, da bi sama sestavila svojo vlado, in da zavoljo tega v svojem programu ne bi bilo treba odstopati od svojih načel na ljubo tistim, s katerimi bi sicer sodelovala v vladi. Tako bi bilo volivcem jasneje, kaj hočejo socialni demo-

krati. Za to naj bi se odločili tudi za ceno tega, da bi se znašli v opoziciji. To bi po njihovem mnenju približalo stranko delavcem. Hkrati se kaže v stranki vedno večje zanimanje za ideološka vprašanja, kar je znak težnje za tem, da bi bila partijska politika samostojnejša in radikalnejša. Ne obramba, marveč napad na meščanske pozicije z močnejšimi posegi v gospodarsko strukturo dežele, kjer je še vedno 80 do 90 odstotkov gospodarstva v kapitalističnih rokah, to je geslo socialnih demokratov na Švedskem. Takšna politika bi zdramila stranko ter jo povedla iz omrtvečnosti, pravijo mladi švedski socialisti.

Kdo bo sestavil vlado? Po volilnih rezultatih sodeč, obstaja sicer zgolj računaska možnost, da bi jo lahko sestavile meščanske stranke, če bi se združile. Te pa so tako različnih nazorov, da je takšna koalicijska nemogoča.

OSMI KONGRES KP KITAJSKE ZAKLJUČEN

Odločen boj birokratizmu

Na kongresu so prebrali tri glavne referate: političnega, o bodočem petletnem planu v letih 1958—1962 in o novem partijskem statutu. Razen velikih uspehov, o katerih so na kongresu s ponosom govorili, sta dva od treh glavnih referatov resno in sistematično opozorila na osnovni notranji problem Partije, države in do neke mere tudi gospodarstva — na birokratizem in boj proti njemu.

Po enajstih letih se je v Pekingu sestal osmi kongres Komunistične partije Kitajske. Naloga kongresa je bila: pregledati dosedanje delo in uspehe, se pomisliti o izkušnjah graditve Ljudske republike Kitajske in določiti načela za bodoče delo. 1026 delegatov, ki so zasedali osem dni, je predstavljalo 10.733.000 članov (osemkrat več kot jih je bilo pred enajstimi leti in dvakrat več kot jih je bilo ob končni osvoboditvi Kitajske). V Komunistični partiji Kitajske je 1.502.000 delavcev (14%), 1.256.000 intelektualcev (11%), 7.417.000 kmetov (70%) in 558.000 (5%) članov ostalih poklicev. Delegati so skupno s CK pripravljali kongresno gradivo in tako so bili na kongresu prebrani trije glavni referati: politični, o bodočem petletnem planu in o novem partijskem statutu.

Glavna politična naloga, ki jo je kongres naložil članom Partije v uresničitev, je preobrazba Kitajske iz zaostale kmetijske države v kar najkrajšem roku, (v 15 letih) v napredno industrijsko državo.

Pot, ki so jo ubrali Kitajci, da bi se otrsli z ostalosti, ni nova. Ze več let dajejo prednost razvoju težke industrije. Tudi novi petletni plan se naslanja na še hitrejši razvoj težke industrije in med drugim določa povečanje proizvodnje jekla od 4 milijonov ton, planiranih ob zaključku prvega petletnega plana v letu 1957, na 10 do 12 milijonov ton jekla v letu 1962. Obenem s tem pa so posvetili pozornost neskladnostim, ki jih povzročata takšen razvoj gospodarstva, namreč zaostajanje razmeroma že precej razvite lahke industrije, zlasti pa zaostajanje kmetijstva.

Ob teh sprejetih načelih bodočega razvoja Kitajske je kongres spremenil nekatere lani uveljavljene teze in se zavzel za večje sproščanje gospodarskega življenja. Na področju trgovine in industrije je dovoljen prosti trg. Država ne bo dopustila prevelike koncentracije podjetij in obrti, planiranje ne bo več tako togo in vsestransko, tovarne lahko sedaj same planirajo potrošno blago v skladu z zahtevami trga itd.

Ti novi pogledi na nadaljnji razvoj gospodarstva na Kitajskem zahtevajo tudi spremembo dela državnega aparata in partijskih organizacij. V obeh primerih so posvetili glavno pozornost boju proti birokratizmu, ki je pogljal korenine, ko je Partija prevzela oblast. Birokratizmu, analizi njegovih pojavov in metodam njegovega izkoreninjenja je kongres posvetil dober del časa in mobiliziral vse moči za njegovo izkoreninjenje.

V čem se kaže birokratizem? Kakšni so njegovi pojavi? Referenti in ostali člani kongresa so jih naštevali. Precejšen del kadra v gospodarstvu in partiji nima stika z množicami, njihovo delo je

praktičistično, pisarniško, dejansko stanje — tok življenja — gledajo le skozi prizmo pisarniških aktov in sestankov, duše kritiko, imajo komandantski odnos do podrejenih itd. Ena od oblik birokratizma je po mnenju predsednika Vsekitajske federacije dela tudi preobsežno forsiranje težke industrije, ne glede na življenjski standard delovnih ljudi.

In zdravilo? Osnovno zdravilo je po mnenju kongresa boljša metoda dela in vodenja, tesnejša povezava z množicami, upoštevanje mišljenj in kritike ljudi. Razen tega je kongres zahteval sistematično izboljšanje dela vodilnih teles, okrepljen nadzor od zgoraj, sistematičen nadzor partijskih organizacij nad delom članov, demokratizacija v gospodarstvu, aktivnejše delo vseh članov partije v vodenju, v demokratizaciji upravljanja.

Tem metodam dela primerno so tudi spremenili statut Partije. Novi statut zahteva od članov Partije še aktivnejše delo, obenem pa posveča večjo pozornost učvrstitvi notranje partijske demokracije. Partijski kongresi, od nacionalnega do okrajnih, naj bi postali stalna partijska predstavniška telesa s mandatno dobo od treh do pet let. Na zasedanjih kongresov naj bi odgovorna vodstva, vključno Centralni komitet, poročala o delu. S tem si obetajo plodnejše delo delegatov, rednejše in boljše zbiranje podatkov o metodah dela in izkušnjah partijskih organizacij in na ta način bi obšli težave, ki jih imajo pri volitvah delegatov.

Zavzetost za boj proti birokratizmu in za okrepitev demokracije znotraj Partije in države bo prav gotovo rodila sadove v nadaljnjem gospodarskem in političnem življenju LR Kitajske.